

025.59

5 9598

2.2

การศึกษาศาสนาที่เอื้อต่อการจัดบริการสาธารณสุข
ในอำเภอภูตจัน จังหวัดอุดรธานี

ปริญญาโท

ของ

รัชณี พลายวิเคราะห์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ชั้นวาคม 2536

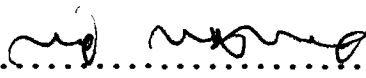
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

190119

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

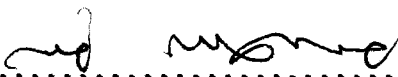
คณะกรรมการควบคุม

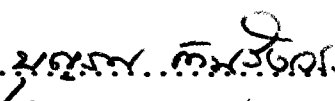
.... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สันต์ ส่องแสงจันทร์)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สันต์ ส่องแสงจันทร์)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุษม ก้านสังวร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 28 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒน์ ล่องแสงจันทร์ ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาตลอดมา จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญสม ก้านสังวร ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบเพิ่มเติม อาจารย์ณงนวล พงษ์ไพบูลย์ และคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้วิจัยในหลาย ๆ ด้าน

ขอขอบคุณหัวหน้าหน่วยงานทุกท่านที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์ประทุม การรักเรียน อาจารย์สุจินต์ ชาวแก้ว คุณศรีเพ็ญ มะโนคุณนิธิตี สุทธิสว่าง คุณสุภาพ กลิ่นเรือง คุณอนุศาสน์ พลายวิเคราะห์ รวมทั้งเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจจนการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลง

ผู้ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จ ช่วยเหลือส่งเสริมในด้านต่าง ๆ และเอื้ออาทรต่อผู้วิจัยตลอดมาคือ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ น้อง ๆ และทุกคนในครอบครัวการรักเรียน

คุณประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และมีพระคุณทุกท่าน

รัชนี พลายวิเคราะห์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	1
บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความรู้เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข.....	5
ความหมายของบริการสาธารณสุข.....	5
ระบบสาธารณสุข.....	6
แหล่งสาธารณสุข.....	7
หลักการจัดบริการและเผยแพร่สาธารณสุข.....	8
การบริการสาธารณสุขสู่ชุมชน.....	13
กลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่สาธารณสุข.....	13
บริการและกิจกรรมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย.....	15
การจัดบริการสาธารณสุขในอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี.....	16
สภาพทั่วไปของอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี.....	16
นโยบายและกิจกรรมการจัดการบริการสาธารณสุขของหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	20
งานวิจัยในประเทศ.....	21
3	25
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	25
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	28

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสาธารณสุข.....	31
วิธีการรับสาธารณสุขของประชาชน.....	42
ความต้องการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน.....	53
สภาพความพร้อมของแหล่งสาธารณสุขที่เอื้อต่อการให้บริการสาธารณสุขของ หน่วยงาน.....	64
แนวทางการจัดบริการสาธารณสุข.....	78
5 สรุปแปล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	85
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สรุปแปลจากการศึกษาค้นคว้า.....	86
อภิปรายผล.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	113

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน.....	26
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ อาชีพ และเพศ.....	27
3	ระดับการศึกษาของประชาชน.....	32
4	รายได้เฉลี่ยต่อปีของประชาชน.....	33
5	เครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร จำแนกตามประเภท.....	34
6	ช่วงเวลาที่ว่างจากภารกิจประจำวันของประชาชน.....	35
7	วันที่ว่างมากที่สุดของประชาชน.....	36
8	ความถี่ในการอ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชน.....	37
9	สิ่งพิมพ์ที่ประชาชนที่อ่านสิ่งพิมพ์ชอบอ่าน จำแนกตามประเภทของสิ่งพิมพ์.....	38
10	ประเภทของเรื่องที่ชอบอ่าน.....	39
11	สาเหตุของการไม่อ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชนจำนวน 114 คน.....	40
12	แหล่งความรู้ข่าวสารของประชาชน.....	41
13	ลักษณะการรับสารนิเทศทางวิทยุของประชาชน.....	42
14	ลักษณะการรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าวของประชาชน.....	44
15	ลักษณะการรับสารนิเทศทางโทรทัศน์ของประชาชน.....	47
16	ลักษณะการรับสารนิเทศทางภาพยนตร์ของประชาชน.....	49
17	การใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	50
18	ความต้องการในการจัดกิจกรรมเชิงวิทยุฯ มาให้ความรู้.....	53
19	ความต้องการในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน.....	55
20	ความต้องการในการจัดหนังสือให้ยืมอ่าน.....	56
21	ความต้องการในการจัดภาพยนตร์ให้ชม.....	58
22	กิจกรรมอื่น ๆ ที่ประชาชนมีความต้องการให้จัด.....	60
23	ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม.....	61
24	วันที่ควรจัดกิจกรรม.....	62
25	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	63
26	จำนวนบุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้บริการสารนิเทศ.....	64
27	จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศ.....	66

28	กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงาน.....	67
29	จำนวนหน่วยงานที่มีและ ไม่มีปฏิทินการให้บริการสารนิเทศประจำปี 2534.....	68
30	บริการสารนิเทศที่จัดให้แก่ประชาชนในปี พ.ศ. 2534.....	69
31	กิจกรรมการให้บริการสารนิเทศที่หน่วยงานได้ปฏิบัติไปแล้ว.....	70
32	แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศ.....	71
33	ประเภทวัสดุการศึกษาที่มีในหน่วยงานต่าง ๆ	72
34	เนื้อหาของวัสดุการศึกษาที่มีในหน่วยงานต่าง ๆ	73
35	จำนวนหน่วยงานที่มีและ ไม่มีโสตทัศนอุปกรณ์.....	74
36	โสตทัศนอุปกรณ์ของหน่วยงานที่มีจำแนกตามประเภทและการให้ยืม.....	75
37	ความคิดเห็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ	76
38	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงานที่มีปัญหา.....	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงระบบถ่ายทอดสารนี้เทศ.....	9
2 แสดงกระบวนการสื่อสารความรู้.....	10

ภูมิหลัง

ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษาอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว การศึกษาในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาในรูปของการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยให้ประสานสัมพันธ์ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน จึงนับว่ามีความสำคัญในอันที่จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 15)

เนื่องจากการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นบริการทางการศึกษาที่มีเป้าหมายหลักเพื่อมุ่งพัฒนาประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับความรู้ที่เป็นพื้นฐานอันจะเป็นแนวทางแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากการศึกษาแล้วรัฐบาลยังได้พยายามอย่างเต็มที่ ที่จะพัฒนาชนบทในด้านอื่น ๆ ทุกด้านด้วย ทั้งด้านสาธารณสุข การเกษตร การประกอบอาชีพต่าง ๆ ความมั่นคงปลอดภัย และการร่วมกลุ่มพัฒนาองค์กร ตำบล หมู่บ้าน ฯลฯ แต่ละด้านนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบพยายามจะถ่ายทอดความรู้ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมแก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังนั้นทุกหน่วยงานจำเป็นจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ใช้สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วัสดุทัศนูปกรณ์ และสื่อที่เป็นบุคคล เช่น ข้าราชการ ตัวแทนในระดับพื้นที่และผู้นำชุมชน (สุนทร สุนันท์ชัย. 2529 : 156-157) สำหรับในส่วนของโรงเรียนนั้น กรมสามัญศึกษาได้วางแนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยมุ่งที่จะให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน มีบทบาทร่วมพัฒนาชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภออุดรธานี ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องมีส่วนช่วยเหลือบริการชุมชนให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนเพื่อชุมชน

การบริการข่าวสารความรู้ให้แก่ประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ ที่ทุกหน่วยงานทำนั้น ปัจจุบันก็ยังพบว่ากลุ่มเป้าหมายยังมีความหลากหลาย และมีลักษณะแตกต่างกันมาก เช่น อายุ อาชีพ ความสนใจ พื้นฐานการศึกษา ทัศนคติ ความเชื่อ สภาพความเป็นอยู่ และโอกาสที่จะได้รับข่าวสารความรู้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพของการบริการข่าวสาร ข้อมูล นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นอกรูปได้ดังนี้ (สมนึก เจริญทอง. 2535 : 127-134)

1. ปัญหาเกี่ยวกับปริมาณของสื่อสารมวลชนเช่นวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ยังมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถส่งไปทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชนบทห่างไกล
  2. ปัญหาที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่บรรจุในสื่อ บางครั้งเนื้อหาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้รับบริการ ทำให้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้
  3. ทศนคติ ความเชื่อ ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย
  4. ขาดเครือข่ายในการช่วยประสานงาน ส่งข่าวสารในระดับตำบล หมู่บ้าน
- การดำเนินงานจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล ได้มีการพัฒนาและดำเนินงานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน รูปแบบการจัดก็มิมีในลักษณะที่หลากหลาย ตามสภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในยุคข่าวสารข้อมูล เมื่อสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป มนุษย์ในสังคมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการจะทำความเข้าใจ เพื่อให้มีความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากเหตุผลดังกล่าวการวิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการสารนิเทศให้ได้รับผลดีขึ้น จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการบริการสารนิเทศในอำเภอกุตุจัด จังหวัดอุดรธานี เพื่อจะได้ นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสารนิเทศของประชาชนในเขตอำเภอกุตุจัด จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาวิธีการรับสารนิเทศของประชาชนในเขตอำเภอกุตุจัด จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความต้องการรับบริการสารนิเทศของประชาชนในเขตอำเภอกุตุจัด จังหวัดอุดรธานี
4. เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศของอำเภอกุตุจัด จังหวัดอุดรธานี
5. เพื่อเสนอแนวทางให้ห้องสมุดโรงเรียนจัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนในเขตอำเภอกุตุจัด จังหวัดอุดรธานี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ห้องสมุดโรงเรียนใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และวางแผนจัดบริการสารนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพการรับ และการให้บริการ สารนิเทศโดยใช้กลุ่มตัวอย่างในอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งแยกได้ดังนี้

1. ประชาชนผู้มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 450 คน
2. หัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการให้บริการสารนิเทศในอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 หน่วยงาน รวม 19 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสารนิเทศ หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการรับบริการข่าวสารความรู้ของประชาชน ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการอ่าน รวมทั้งการมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
2. วิธีการรับสารนิเทศ หมายถึง ลักษณะของการกระทำในการรับข่าวสารต่าง ๆ ของประชาชน แบ่งเป็น 4 วิธี คือ การฟัง การดู การอ่าน และการร่วมกิจกรรม
3. ความต้องการรับบริการสารนิเทศ หมายถึง ประเภทของข่าวสารความรู้ที่ประชาชนต้องการได้รับ และลักษณะหรือรูปแบบของกิจกรรมที่ประชาชนต้องการ
4. สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ หมายถึง สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร และวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ที่หน่วยงานแต่ละแห่งมี ซึ่งแยกตามชนิด ประเภท จำนวน กิจกรรม และวิธีการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้น ๆ รวมทั้งนโยบายการจัดบริการข่าวสารความรู้ บุคลากร และงบประมาณของหน่วยงานที่ให้บริการ
5. หัวหน้าหน่วยงาน หมายถึง ผู้บังคับบัญชาซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละหน่วยงาน ในอำเภอภูดง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 คน ดังนี้
  - 5.1 นายอำเภอ
  - 5.2 สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอ
  - 5.3 เกษตรอำเภอ
  - 5.4 พัฒนาการอำเภอ
  - 5.5 สาธารณสุขอำเภอ
  - 5.6 สหกรณ์อำเภอ
  - 5.7 สัสดีอำเภอ
  - 5.8 สรรพสามิตอำเภอ
  - 5.9 ศึกษาธิการอำเภอ

- 5.10 ป่าไม้อำเภอ
- 5.11 ปศุสัตว์อำเภอ
- 5.12 สมุหบัญชีอำเภอ
- 5.13 เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ
- 5.14 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- 5.15 หัวหน้าสถานีอาหารสัตว์ห้วยหลวง
- 5.16 ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองห้วยหลวง
- 5.17 นายไปรษณีย์โทรเลขอำเภอ
- 5.18 หัวหน้าหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าอำเภอ
- 5.19 ปลัดสุขาภิบาลอำเภอ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับบริการสารนิเทศ
  - 1.1 ความหมายของบริการสารนิเทศ
  - 1.2 ระบบสารนิเทศ
  - 1.3 แหล่งสารนิเทศ
  - 1.4 หลักการจัดบริการและเผยแพร่สารนิเทศ
2. การบริการสารนิเทศสู่ชนบท
  - 2.1 กลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่สารนิเทศ
  - 2.2 บริการและกิจกรรมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย
3. การจัดบริการสารนิเทศในอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี
  - 3.1 สภาพทั่วไปของอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี
  - 3.2 นโยบายและกิจกรรมการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอภูคดจับ จังหวัดอุดรธานี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

ความรู้เกี่ยวกับบริการสารนิเทศ

ความหมายของบริการสารนิเทศ

นางลักษณ์ ไม่น่ายกิจ (2526 : 26-33) กล่าวว่า บริการสารนิเทศเป็นบริการที่เน้นการจัดให้ผู้ผู้ใช้ได้รับข้อสนเทศที่ถูกต้องสมบูรณ์ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

ผกา บุญเรือง (2528 : 125) ได้กล่าวถึง ความหมายของการบริการสารนิเทศไว้ว่า การบริการสารนิเทศเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับสารนิเทศนั้นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือถ้าจะกล่าวให้แคบกว่านี้ คือต้องการให้ผู้รับสารนิเทศรู้ และเข้าใจเนื้อหาของสารนิเทศนั้น ๆ ใช้ประโยชน์จากความรู้ความ

เข้าใจที่ได้มาประกอบการตัดสินใจ วางแผนการเรียน การทำงาน หรือวางแผนเพื่ออนาคตได้ จะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

แม้นมาส ชวลิต (2532 : 5) กล่าวว่า บริการสารนิเทศ หมายถึงกิจกรรมซึ่งระบบสารนิเทศดำเนินการเพื่อสนองความต้องการ และความสามารถในการใช้ของผู้ใช้ในรูปแบบเนื้อหา และเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association. 1983 : 118) ได้ให้ความหมายของบริการสารนิเทศ คือบริการที่ประกอบด้วยช่วยเหลือเป็นส่วนบุคคล ซึ่งจัดให้แก่ผู้ใช้ตามความต้องการ ลักษณะและขอบเขต การบริการจะแตกต่างกันไปตามประเภทของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ

แฮร์รอด (Harrod. 1990 : 309) ให้ความหมายของบริการสารนิเทศว่า บริการสารนิเทศเป็นบริการซึ่งจัดโดยหรือจัดสำหรับห้องสมุดใดห้องสมุดหนึ่ง ซึ่งเน้นเกี่ยวกับการมีสารนิเทศในห้องสมุด หรือหน่วยงานสารนิเทศที่มีความต้องการเกี่ยวกับสารนิเทศ บริการสารนิเทศที่จัดได้แก่การเตรียมและการให้ยืมข่าวสาร รายงานการสำรวจ แนะนำรายชื่อหนังสือ สารระสังเขปโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทความในสารปัจจุบัน เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะอยู่ในความสนใจของผู้ใช้บริการนั้น

จากความหมายของบริการสารนิเทศดังกล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บริการสารนิเทศ หมายถึงบริการซึ่งมุ่งเน้นในการจัดให้ผู้ได้รับสารนิเทศที่ถูกต้องสมบูรณ์ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุดทั้งในรูปแบบของเนื้อหาและเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ

ระบบสารนิเทศ

ระบบสารนิเทศ (Information System) คือกรรมวิธีการจัดการกับความรู้ ข่าวสาร และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์มากที่สุด ระบบสารนิเทศประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 3 ส่วนคือ (แม้นมาส ชวลิต. 2520 : 5-6)

1. ผู้ใช้ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโครงสร้างระบบสารนิเทศ เพราะผู้ใช้เป็นเหตุที่ก่อให้เกิดการจัดให้มีแหล่งสารนิเทศ หรือหน่วยงานบริการสารนิเทศขึ้นมา ดังนั้นในการจัดบริการสารนิเทศแห่งใดก็ตาม จำเป็นต้องนำผู้มาใช้มาเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งลักษณะของผู้ใช้อาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ผู้ใช้ที่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระดับต่าง ๆ ผู้ใช้ที่เป็นนักวิจัย นักการศึกษา หรือผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น แพทย์ หน่วยงาน เป็นต้น

2. แหล่งหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสารนิเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1 สถาบันที่มีหน้าที่ผลิตสารนิเทศ เช่น สมาคมทางวิชาการ สมาคมเพื่อการกุศล มูลนิธิ สำนักพิมพ์ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เป็นต้น

2.2 สถาบันที่ให้บริการสารนิเทศได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์เอกสาร ศูนย์สนเทศ หอจดหมายเหตุ และหอทะเบียนต่าง ๆ

3. บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดระบบสารนิเทศ อาจเป็นผู้ผลิตสารนิเทศโดยการเขียนหรือเป็นผู้บรรยาย ให้ความรู้แต่ละเรื่องที่ตนมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ ได้แก่ นักวิจัย ครู อาจารย์ นักการเงินการธนาคาร ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานในหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ ธนาคาร องค์การระหว่างประเทศ สมาคม หน่วยงานเอกชน

แหล่งสารนิเทศ

มอริส และ เอลคินส์ (Morris and Elkins. 1978 : 17-18) ได้แบ่งประเภทของแหล่งสารนิเทศออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. แหล่งปฐมภูมิ (Primary Sources) หมายถึง แหล่งที่เผยแพร่ความรู้เป็นครั้งแรก มีหลายรูปแบบ ได้แก่ เอกสาร วารสาร รายงานการประชุมทางวิชาการ สิทธิบัตร ปรินต์มานิปินธ์ ตลอดจนวัสดุที่ไม่ได้ตีพิมพ์ เช่น จดหมายโต้ตอบ สมุดบันทึกผลการทดลอง เป็นต้น

2. แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Sources) หมายถึง แหล่งที่เป็นคู่มือ นำผู้ใช้ไปยังแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ เช่น สารานุกรม พจนานุกรม คู่มือ ตรรชนี และสารละสังเขป

3. แหล่งตติยภูมิ (Tertiary Sources) หมายถึง แหล่งที่ทำหน้าที่ชี้นำผู้ใช้ไปยังแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ ได้แก่ นามานุกรม บรรณานุกรม คู่มือแนะนำวรรณกรรม และคู่มือแนะนำองค์การต่าง ๆ

4. แหล่งที่ไม่ใช่เอกสาร (Non-documentary Sources) หมายถึง แหล่งที่ก่อให้เกิดแหล่งปฐมภูมิ เพราะมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แหล่งที่เป็นทางการ (Formal Sources) ได้แก่ องค์การวิจัย องค์การวิชาชีพ มหาวิทยาลัย และผู้ให้คำปรึกษา เป็นต้น และแหล่งที่ไม่เป็นทางการ (Informal Sources) ได้แก่ การสนทนากับเพื่อนร่วมงาน การสนทนาหรือปรึกษากันในการประชุมวิชาการ เป็นต้น

สำหรับประเภทสารนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่องานบริการสารนิเทศสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (นิรันดร์ จุลทรัพย์. 2531 : 19-21)

1. สารนิเทศประเภทสิ่งพิมพ์เพื่อแจกจ่าย โดยผู้จัดทำมีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายลักษณะของหน่วยงานและรายละเอียดต่าง ๆ ภายในองค์การซึ่งจะแจกจ่ายให้ผู้สนใจทราบรายละเอียดดังกล่าว โดยไม่มีการจำหน่ายหรือคิดค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น

2. สารนิเทศประเภทสิ่งพิมพ์เพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจทั่วไปโดยส่วนราชการ บริษัท เอกชน. สำนักพิมพ์ หรือโดยส่วนบุคคล เช่น เอกสาร นิตยสาร และวารสารต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ และเอกสารรายงานการประชุม หรือสัมมนาทางหน่วยงาน เป็นต้น

3. สารนิเทศที่มีลักษณะเป็นวัสดุต่าง ๆ ประเภทซอฟต์แวร์ (Software) อาจได้มา โดยการจัดทำขึ้นเองหรือจัดซื้อเข้ามา เช่น สไลด์ วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

4. สารนิเทศที่ได้มาเป็นครั้งคราว อาจได้มาโดยการขังเอิญหรือเจตนาเพื่อให้ได้มา ได้แก่

4.1 สื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แก่ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน

4.2 รายการปาฐกถา การอภิปราย หรือการได้วาทีในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

4.3 การบอกเล่าของผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ โดยการสนทนา หรือขอสัมภาษณ์แล้ว นำมาตีพิมพ์ลงในจุลสาร วารสารต่าง ๆ เป็นต้น

5. สารนิเทศที่ได้มาจากการจัดทำขึ้นเอง เช่น การคัดลอกสารนิเทศต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์แก่ผู้รับสารนิเทศจากสิ่งพิมพ์ วารสาร นิตยสารหรือหนังสือต่าง ๆ แล้วนำมาเสนอเป็น แผนภูมิ ป้ายนิเทศ การขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเขียนบทความหรือให้สัมภาษณ์แล้วนำมา ตีพิมพ์ ลงในจุลสาร วารสารต่าง ๆ เป็นต้น

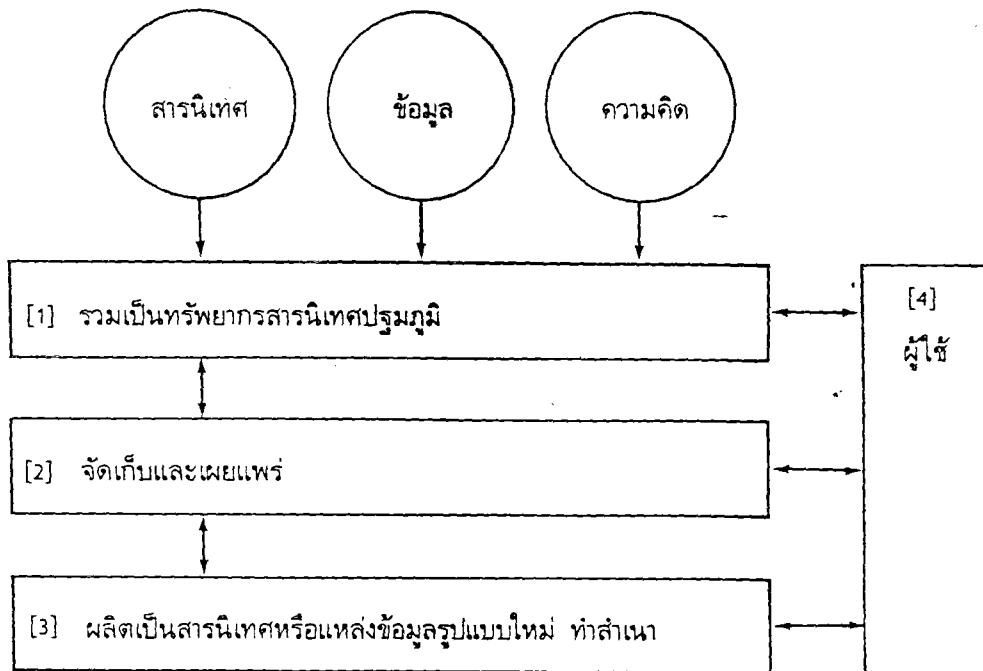
6. สารนิเทศที่ได้มาจากการศึกษางานอาชีพในชุมชนหรือในท้องถิ่น โดยนำมารวบรวม ไว้ในลักษณะของแฟ้มอาชีพ สไลด์อาชีพ สารสนเทศทางอาชีพ เป็นต้น

7. สารนิเทศที่ได้มาจากการขอ และรับบริจาคจากบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีจิตศรัทธา เพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับสารต่อไป

หลักการจัดบริการและเผยแพร่สารนิเทศ

1. ระบบการถ่ายทอดและเผยแพร่สารนิเทศ

การดำเนินงานจัดบริการและเผยแพร่สารนิเทศที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องสามารถสนองความต้องการและแก้ปัญหาต่อการพัฒนาประเทศได้ ซึ่งหมายความว่าผู้ที่วางแผนในการ ดำเนินงานและจัดบริการต้องมีความเข้าใจในระบบการถ่ายทอดสารนิเทศ (Information-delivery System) อย่างถูกต้อง ระบบการถ่ายทอดสารนิเทศจำแนกออกเป็น 4 ระบบย่อย ประกอบด้วยระบบการผลิต ทรัพยากรสารนิเทศปฐมภูมิ ระบบจัดเก็บและเผยแพร่ ระบบการผลิตสารนิเทศทุติยภูมิ และระบบของผู้ใช้ ทั้ง 4 ระบบนี้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นเหตุให้การไหลของสารนิเทศ ขอบเขตหรือความคิด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และพัฒนาต่อเนื่องกันไป (สุนทร แก้วฉาย, 2523 : 14-17)

ภาพประกอบ 1 แสดงระบบถ่ายทอดสารนิเทศ

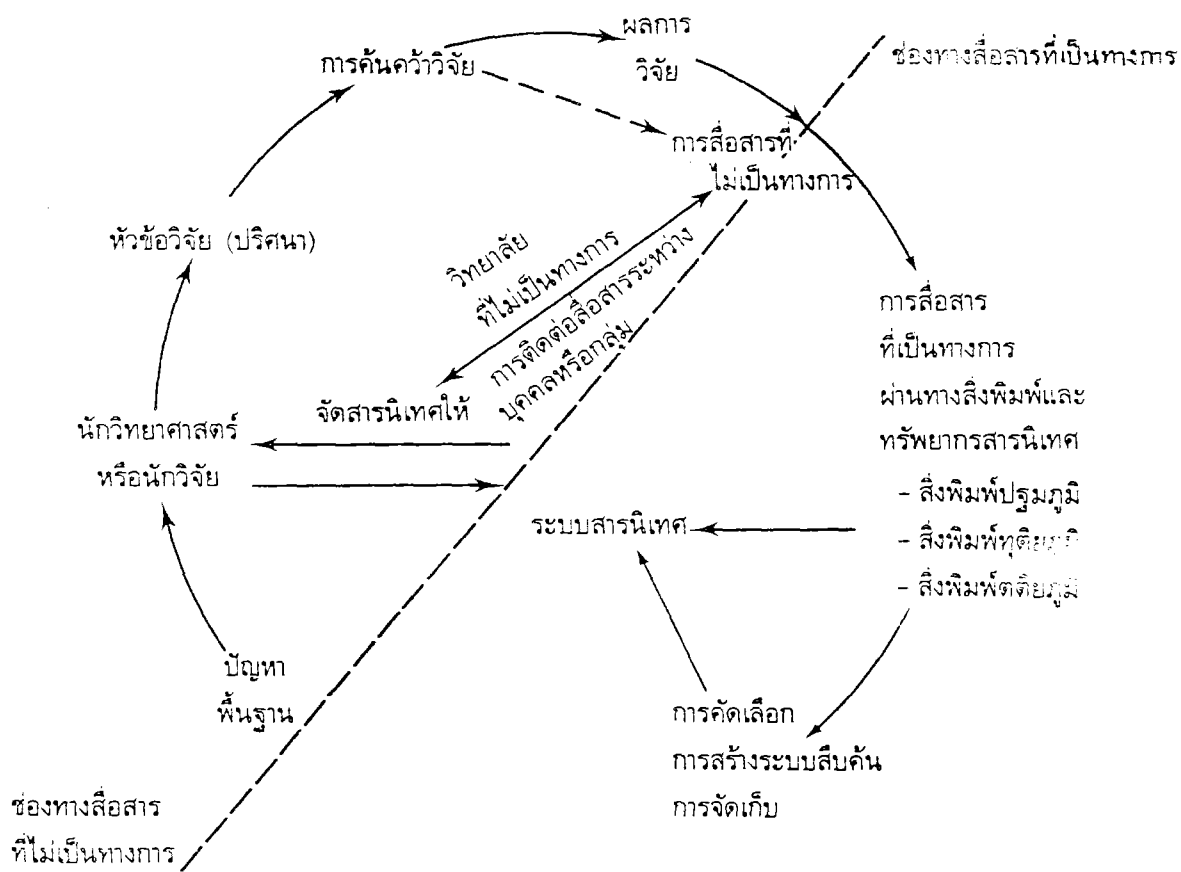
2. กระบวนการสื่อสารความรู้

เป็นที่ยอมรับกันว่าในระบบถ่ายทอดสารนิเทศด้านวิชาการนั้น นักวิทยาศาสตร์ และนักวิจัยให้ความสำคัญแก่ระบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนิยมเรียกระบบถ่ายทอดสารนิเทศรวมทั้งสองระบบว่า "กระบวนการสื่อสารความรู้" ซึ่งหมายถึงการที่ความรู้ ความคิด สิ่งที่เกิดขึ้นได้รับการเปิดเผยหรือส่งต่อไปยังบุคคลอื่นที่ต้องการ ในกระบวนการนี้ได้จำแนกการถ่ายทอดสารนิเทศออกเป็น 2 ช่องทาง (Channel) คือช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ลักษณะเด่นของช่องทางที่เป็นทางการได้แก่ การแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดผ่านระบบที่ปรากฏเป็นกิจลักษณะ ลักษณะการปรากฏมีรูปแบบค่อนข้างแน่นอนและเปิดเผยทั่วไปต่อสาธารณชน ในขณะที่รูปแบบไม่เป็นทางการเป็นเรื่องส่วนบุคคลบ้าง ลักษณะการปรากฏไม่แน่นอนบ้าง

ในส่วนของช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ กล่าวได้ว่าเป็นระยะที่นักวิทยาศาสตร์หรือนักวิจัยเริ่มต้นคิด และแสวงหาปัญหาหรือข้อสงสัย เพื่อให้แนวทางการค้นคว้าและข้อสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ไม่ผิดพลาด จึงอาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ที่อยู่ในวงการหรือสนใจเรื่องที่กำลังศึกษา อาจติดต่อกับกลุ่มที่ทำการวิจัยในเรื่องประเภทเดียวกันที่เรียกว่า "วิทยาลัยที่ไม่เป็นทางการ"

เสมอ ๆ จนในที่สุดนักวิทยาศาสตร์หรือนักวิจัยชั้น ๆ สามารถทำหรือร่วมกันทำงานวิจัยในชั้นต่อไป จนได้ตีพิมพ์เป็นเอกสารอย่างเป็นทางการในรูปของรายงานการวิจัย บทความวารสารหรือการนำเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการ

ส่วนช่องทางสื่อสารที่เป็นทางการก็มีความสำคัญมากในการทำให้ผลงานของนักวิทยาศาสตร์ หรือนักวิจัยได้แพร่หลายออกไปสู่สาธารณะ โดยการตีพิมพ์ทั้งในรูปของเอกสารปฐมภูมิทุติยภูมิ และตติยภูมิ ระบบที่เป็นทางการที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือระบบสารนิเทศ ซึ่งจะทำหน้าที่คัดเลือก สร้างระบบค้นคืนและจัดเก็บสำหรับให้บริการต่อไป ตามความเป็นจริงแล้วระบบสื่อสารทั้งสองช่องทางนี้จะถูกใช้ร่วมกัน เพราะต่างก็มีคุณค่าเสริมซึ่งกันและกัน

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการสื่อสารความรู้

ขั้นตอนในการจัดการงานบริการและเผยแพร่สารนิเทศ

ในการจัดบริการและเผยแพร่สารนิเทศ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านบริการโดยตรง ซึ่งอาจได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริการสารนิเทศ หรือหัวหน้าฝ่ายบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ควรจะได้ศึกษาถึงขั้นตอนในการจัดการ และดำเนินการจัดการงานบริการและเผยแพร่สารนิเทศ ที่รับผิดชอบให้เป็นระบบงานที่ดี โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่สำคัญดังต่อไปนี้ (จารุวรรณ สันธุโสภณ. 2527 : 295-297)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของการบริการและเผยแพร่สารนิเทศ

การจัดงานบริการและเผยแพร่สารนิเทศที่มีประสิทธิภาพของสถาบันบริการสารนิเทศ แห่งใดแห่งหนึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายในการบริการให้ชัดเจน เพื่อ กำหนดขอบเขตของการดำเนินงาน ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของสถาบันบริการสารนิเทศและผู้ใช้ โดย ไม่ขัดแย้งกับแนวนโยบายของสถาบัน วัตถุประสงค์และนโยบายจะเป็นเครื่องกำหนดประเภทและ ขอบเขตของการให้บริการ รวมทั้งวิธีการ และการจัดโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อรองรับภารกิจ ที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรด้วย

หลักการของการจัดให้มีงานบริการและเผยแพร่สารนิเทศคือ การส่งเสริมและ เผยแพร่การใช้สารนิเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนของสถาบันบริการด้วยการจัดบริการที่ช่วย ขจัดอุปสรรคด้านต่าง ๆ ในการเข้าถึงสารนิเทศที่มีคุณค่า ดังนั้นสถาบันบริการสารนิเทศจึงต้อง พิจารณาจัดบริการให้สามารถตอบสนองความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ นอกจากนั้นยังจะ ต้องศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ลักษณะของทรัพยากรสารนิเทศว่ามีสภาพอย่างไร มีอะไร เป็น อุปสรรคในการเข้าถึงของผู้ใช้หรือไม่ เมื่อศึกษาข้อมูลเหล่านี้ได้แล้วจึงจะทำการกำหนดวัตถุประสงค์ ของงานบริการและเผยแพร่สารนิเทศได้ว่าต้องการผลสัมฤทธิ์ของบริการอย่างไร และในการ ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น มีแนวนโยบายอะไรกำกับ เช่น มีนโยบายว่าเพื่อให้ ผู้ใช้ได้รับบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องส่งเสริมการเรียนการสอน การบริการจะต้องไม่มีข้อจำกัดในเรื่อง ของปริมาณ และประเภทของทรัพยากรสารนิเทศและเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารนิเทศทุกรูปแบบ ได้อย่างสมบูรณ์ สถาบันบริการสารนิเทศจะไม่คิดค่าบริการใด ๆ จากผู้ใช้

2. กำหนดประเภทของบริการ

เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายเรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนต่อไปผู้บริหารต้อง พิจารณาว่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องจัดบริการอะไรไว้รองรับบ้าง บริการของ สถาบันบริการสารนิเทศที่จัดขึ้นเพื่อขจัดปัญหาในการใช้สารนิเทศนั้นมีมากมายหลากหลาย ผู้บริหาร ต้องพิจารณาประเภทของบริการที่จะอำนวยความสะดวก และเหมาะสมกับผู้ใช้หรือสถาบันบริการ สารนิเทศ สำหรับกลุ่มผู้ใช้ที่ประกอบอาชีพ โดยไม่ต้องอาศัยสารนิเทศในการพัฒนางานประจำมากนัก จำเป็นต้องจัดบริการที่กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการใช้ เช่น จัดนิทรรศการหรือกิจกรรมดึงดูด

ความสนใจ ฉายภาพยนตร์ จัดบรรยาย อภิปรายในหัวข้อที่น่าสนใจเพื่อชักจูงให้ได้เข้ามาเห็น มาสัมผัสกับทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศ นอกจากนี้สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ คิดว่าควรจะใช้บริการแต่ไม่มาใช้ ก็ควรจัดบริการที่จะสามารถเรียกร้องความสนใจให้เข้ามาใช้ บริการ

3. กำหนดวิธีการจัดบริการ

ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารจะต้องพิจารณารายละเอียด วิธีการจัดบริการแต่ละชนิดอย่าง ละเอียด วิธีการบางอย่างอาจจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานได้ เช่น การเวียนวารสารจะเวียน วารสารอะไร ไปให้ใคร มีรายละเอียดหรือข้อกำหนดอย่างไรในการเวียน สำหรับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม จะดำเนินการอย่างไร จะจัดเก็บบันทึกการให้บริการอย่างไร บริการบางอย่างอาจไม่ต้องมีคู่มือ ปฏิบัติงานเพราะต้องปฏิบัติโดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหาร เช่น การเล่านิทาน การสัมภาษณ์ผู้ใช้ เพื่อสอบถามความต้องการที่ชัดเจน ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า หรือบริการสารสนเทศ เป็นต้น

4. กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบบริการ

การกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบหรือผู้ปฏิบัติงานบริการแต่ละด้านเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะ หากไม่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของใครโดยเฉพาะจะหาผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่ได้ ผู้ปฏิบัติอาจเกิด ความลัษนในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน หรือเกิดการเกี่ยงงานได้

5. จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์

การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เป็นการเตรียมความพร้อมในการให้บริการแต่ละ ประเภทตามลักษณะของบริการที่กำหนดจะให้แก่ผู้ใช้

6. จัดทำตารางการให้บริการและประชาสัมพันธ์บริการ

เมื่อกำหนดกิจกรรม วิธีการ ผู้รับผิดชอบ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้บริการสารสนเทศควรจัดทำประกาศกำหนดการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบ ซึ่งนับเป็น การประชาสัมพันธ์การบริการให้แก่ผู้ใช้ ตารางกำหนดเวลาดังกล่าวอาจทำในลักษณะป้ายประกาศ แสดงกิจกรรมประจำวันหรือประจำสัปดาห์ หรืออาจทำเป็นหนังสือเวียนภายในหน่วยงาน จัดทำ เป็นจดหมายข่าว หรือส่งกำหนดการไปลงในวารสารหรืออนุสารแจ้งข่าวสารของหน่วยงานต้นสังกัด

7. ติดตามและประเมินผลการจัดบริการ

การติดตามและประเมินผลการจัดบริการแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ บริการทั้งในเชิงคุณภาพ ปริมาณ และความเหมาะสมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นประจำ ใน กรณีที่จัดบริการเป็นครั้งคราวก็ติดตามและประเมินผลในแต่ละครั้งที่จัด หากเป็นบริการประจำก็ติด ตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามความจำเป็นและนำผลการศึกษามาจากการติดตามและประเมินผล

นั้นมาพิจารณาปรับปรุงบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บริการบางประเภท เช่น บริการเลือกสรรสารนิเทศเฉพาะบุคคลส่วนใหญ่จะมีแบบกรอกส่วนหนึ่งซึ่งจะถามผู้ใช้เกี่ยวกับความรวดเร็วในการจัดส่ง ความถูกต้องและตรงความต้องการของสารนิเทศ ซึ่งทำให้ผู้บริการสามารถปรับปรุงบริการได้ทันเวลา

การบริการสารนิเทศสู่ชนบท

กลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่สารนิเทศ

ประเทศไทยมีประชาชนที่เป็นชาวชนบทเป็นส่วนใหญ่ และอยู่ในฐานะยากจน ในการพัฒนาประเทศสิ่งที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกคือ การให้ความรู้แก่คนในชนบท ฉะนั้นการให้ข่าวสารแก่ชนบทเป็นเรื่องสำคัญมาก เรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับระบบสารนิเทศกับการพัฒนาชนบทคือ

1. ข่าวสาร ข่าวสารถึงแม้จะมีมากแต่ระบบสารนิเทศที่เหมาะสมยังเข้าไม่ถึงชาวชนบท
2. ผู้ผลิตข่าวสาร ผู้ผลิตข่าวสารในระดับชนบทไม่มี หนังสือที่เขียนเกี่ยวกับชนบทมีน้อยมาก ข้อมูลเกี่ยวกับชนบทไม่ถูกต้อง เพราะผู้เขียนไม่ได้คลุกคลีกับชาวชนบทอย่างแท้จริง และความสนใจในชนบทมีน้อย

3. การเผยแพร่ข่าวสาร แหล่งรวมและเผยแพร่ข่าวสารในระดับชนบทก็คือ วัด และโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ฉะนั้นวัดและโรงเรียน จึงเป็นแหล่งสำคัญที่จะให้ความรู้แก่ชาวบ้าน

4. ผู้ที่จะให้ข่าวสาร ผู้ที่จะให้ข่าวสารมี 2 ระดับคือ

- 4.1 ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับชาวบ้าน ซึ่งได้แก่ผู้วางแผนพัฒนาชนบท

- 4.2 ชาวบ้าน ชาวนา เกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ข่าวสาร เพื่อนำไป

ประกอบอาชีพ (เจริญ จันทลักษณ์. 2528 : 35)

สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือ ไม่ว่าสารนิเทศในรูปใดจะต้องจัดให้ตรงกับภูมิภาคนั้น ๆ และให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และบุคคลเป็นสำคัญ บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการรับบริการสารนิเทศอาจแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 3-4)

1. กลุ่มเด็กที่จบประถม 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ
2. กลุ่มข้าราชการ
3. กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และนักศึกษาผู้ใหญ่
4. กลุ่มแม่บ้าน พ่อบ้าน
5. กลุ่มช่างอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ช่างไฟฟ้า ช่างไร่ ชาวนา กรรมกร อุตสาหกรรม
6. พระภิกษุ - สามเณร
7. กลุ่มเด็ก
8. กลุ่มวัยรุ่น

9. กลุ่มผู้ใหญ่

10. กลุ่มผู้สูงอายุ

การเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลที่เหมาะสมแก่ผู้เข้ารับบริการดังกล่าวอาจจัดข้อมูลเฉพาะสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มเด็กจบ ป.6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ข้อมูลที่ควรจัดให้ได้แก่ การแนะนำอาชีพต่าง ๆ อาชีพอิสระ การค้าขาย ข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการรับสมัครงาน ตลาดแรงงาน อาชีพเกษตรสาขาต่าง ๆ การครองตัวในวัยรุ่น กีฬา นันทนาการ การท่องเที่ยวผจญภัย โลกดนตรี นวนิยาย สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ความรู้รอบตัว

2. กลุ่มข้าราชการ ข้อมูลที่ควรจัดให้ได้แก่ ข่าวความเคลื่อนไหวในวงราชการ ระเบียบบริหารราชการ กฎ ก.ค., ก.พ. การเลื่อนระดับ อัตราเงินเดือน ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การบริหารงาน ข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจสังคม ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย คุณธรรมจริยธรรม

3. กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และนักศึกษาผู้ใหญ่ ข้อมูลที่ควรจัดให้ได้แก่ ตำรา แบบเรียน แนะนำการศึกษาต่อ กีฬา นันทนาการ สุขภาพอนามัย จิตวิทยาพัฒนาการ เพศศึกษา โลกดนตรี การท่องเที่ยวผจญภัย นิยายรักกระจุกกระจิม ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องแปล สารคดี การ์ตูน เกม การประดิษฐ์วัสดุ งานอดิเรก เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

4. กลุ่มแม่บ้าน พ่อบ้าน ข้อมูลที่ควรจัดให้ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การครองรักครองเรือน การวางแผนครอบครัว อาหาร โภชนาการ การตกแต่งบ้าน ศิลปะประดิษฐ์ การเลี้ยงดูอบรมลูก วิชาช่างทั่วไป การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การพัฒนาชุมชน การปรับปรุงบุคลิกภาพ การเข้าสังคม กฎหมายครอบครัว กฎหมายมรดก การใช้บริการการเงินธนาคาร การทำนิติกรรมสัญญา การลงทุน การจัดการ การบริหาร พิธีกรรมทางศาสนา ธรรมเนียมปฏิบัติ นิยายที่สรรแล้ว เรื่องสั้น เรื่องแปล เก็บเล็กผสมน้อย เกร็ดความรู้ หนังสือเบาสมอง ความรู้รอบตัว

5. กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ข้อมูลที่ควรจัดให้ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ กฎหมายแรงงาน ข่าวคราวความเคลื่อนไหวด้านอาชีพ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ข่าวเกษตรกรรม ข่าวพาณิชย์ ความรู้ด้านเกษตรและประมง สหกรณ์ การตลาด อาชีพท้องถิ่น แนะนำอาชีพ อาชีพครบวงจร กฎหมายทั่วไป ข่าวพยากรณ์อากาศ ข่าวเศรษฐกิจสังคม ข่าวการเมือง กระบวนการแก้จน

6. พระภิกษุ - สามเณร ข้อมูลที่ควรจัดให้ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ ศาสนาเปรียบเทียบ วิปัสณา สมาธิ สถานที่สำคัญทางศาสนา ร่ายชื่อวัด สำนักสงฆ์ ประวัติศาสนา ชีวิตประวัติ และคำสอนของพระอาจารย์สำคัญในศาสนา บทสวดมนต์ ระเบียบพิธีสงฆ์ ชาดกต่าง ๆ

7. กลุ่มเด็ก ข้อมูลที่ควรจัดให้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับนิทานวัยเด็ก เกม การ์ตูน กีฬา การละเล่น รายการวิดีโอ ความรู้สำหรับเด็ก ธรรมชาติวิทยา โลกของสัตว์ คนเด่นคนสำคัญ การผจญภัย การท่องเที่ยว งานอดิเรก การปั้น ปรีศนา คำทาย ความรู้เรื่องการพับกระดาษ การทำโมบาย

8. กลุ่มวัยรุ่น ข้อมูลที่ควรจัดให้ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับแฟชั่น การแต่งกาย โลกดนตรี โลกกีฬา ชีวิตประวัติ การทดลองประดิษฐ์ โลกนักรู้ นิยายรักกระจิมกระจิม การผจญภัยท่องเที่ยวในโลกกว้าง จิตวิทยาพัฒนาการ เพศศึกษา นิทาน การ์ตูน เกม สารคดี การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ งานอดิเรก ธรรมชาติ ลักษณะผู้นำ วัยรุ่นกับการพัฒนาสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคม สุภาพชนและคำพังเพย โลกดาราศาสตร์ วรรณกรรมร่วมสมัย ความรู้รอบตัว ภาษาดังประเทศ

9. กลุ่มผู้ใหญ่ ใช้ข้อมูลกลุ่มเหมือนกับกลุ่มแม่บ้าน พ่อบ้าน และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

10. กลุ่มผู้สูงอายุ ข้อมูลที่ควรจัดให้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ การดูแลรักษาสุขภาพ นันทนาการ โรคที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ งานอดิเรก การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ข่าวสารความเคลื่อนไหวทั่วไป นิยายธรรมชาติ ชาดก นิยายจักร ๆ วงศ์ ๆ สมมติและธรรมชาติปฏิบัติ อาหารสำหรับผู้สูงอายุ ศิลปะประดิษฐ์ อาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

บริการและกิจกรรมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

บริการและกิจกรรมที่ควรจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่

1. บริการการอ่าน ให้บริการยืมหนังสือ สิ่งพิมพ์
2. การประชาสัมพันธ์ แนะนำห้องสมุด และข้อมูลทั่วไป เช่น แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ศิลปวัฒนธรรม แผนที่ แผนที่
3. จัดนิทรรศการ
4. จัดป้ายนิเทศ (กระดานข่าว)
5. ออกข่าว ความรู้ ทางเสียงตามสาย หรือหอกระจายข่าว
6. จัดอภิปราย โต้เถียง แสดงบนเวที การปาฐกถา เทศนา และการพูดในที่ชุมชน
7. ฉายภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สไลด์
8. เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ อ่านหนังสือให้ฟัง
9. การทำบรรณานุกรม การทำบรรณนิทัศน์ การแนะนำหนังสือ
10. การหมุนเวียนหนังสือ การเวียนวารสาร การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่
11. การยืมหนังสือ และสื่ออื่น ๆ ระหว่างห้องสมุด แลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล
12. การจัดมุมต่าง ๆ ภายในห้องสมุดหรือภายนอก เช่น มุมอาชีพ วัฒนธรรม มุมการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายนอก และอื่น ๆ

13. ศูนย์การเรียนรู้ โดยรวบรวมสื่อความรู้ต่าง ๆ ทั้งหนังสือ ตำราเรียน สื่อโสตทัศนวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนตามหลักสูตรของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทุกชั้นทุกประเภทมาจัดบริการในศูนย์นี้

14. กิจกรรมแนะแนวการศึกษา และอาชีพ รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับอาชีพ จัดหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เป็นประโยชน์ในอาชีพ

15. การจัดชมรม เช่น ชมรมนักอ่าน ชมรมห้องสมุด

16. การจัดกลุ่มสนใจอาชีพ และนันทนาการ

17. การเล่นเกม การประกวด และการแข่งขัน

18. จัดสาธิตวิทยาการใหม่ ๆ

บริการและกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น และจะต้องพิจารณาจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เหมาะสมตามสภาพ และความสามารถของห้องสมุดแต่ละแห่ง

การจัดบริการสารนิเทศในอำเภออุตุจัน จังหวัดอุตรธานี

สภาพทั่วไปของอำเภออุตุจัน จังหวัดอุตรธานี

อำเภออุตุจันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุตรธานี มีเนื้อที่ประมาณ 775 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศ และสภาพสังคมดังนี้ (อุตรธานี. 2530 : 1-3)

1. สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของอำเภออุตุจันเป็นที่ราบสลับเนินสูง มีลำห้วยธรรมชาติหลายแห่ง มีคลองส่งน้ำชลประทาน ส่งให้ราษฎรได้รับประโยชน์ 4 ตำบล พื้นที่โดยทั่วไปเหมาะแก่การเพาะปลูก ฤดูฝนฝนตกชุก ฤดูหนาวอากาศหนาว ฤดูร้อนอากาศร้อนจัด อำเภออุตุจันมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตอำเภอบ้านฝาง

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตอำเภอหนองบัว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตอำเภอเมืองอุตรธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตอำเภอสวรรคภู และเขตอำเภอนากลาง

2. ประชากร

อำเภออุตุจันมีประชากร 57,582 คน เป็นชาย 29,242 คน หญิง 28,340 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร (ประมาณ ร้อยละ 97) โดยทำนาเป็นอาชีพหลัก อาชีพรองได้แก่ การทำไร่มันสำปะหลัง จำนวนรายได้เฉลี่ยต่อปี ในปี 2533 เท่ากับ 9,500 บาท

3. การปกครอง

อำเภอกุตุจัดแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 76 หมู่บ้าน ดังนี้

1. ตำบลกุตุจัด 8 หมู่บ้าน
2. ตำบลขอนแก่น 18 หมู่บ้าน
3. ตำบลเชียงเพ็ง 14 หมู่บ้าน
4. ตำบลปะโค 14 หมู่บ้าน
5. ตำบลเมืองเพีย 11 หมู่บ้าน
6. ตำบลสร้างก่อ 11 หมู่บ้าน

อำเภอกุตุจัดมีสภาภิบาล 1 แห่งคือสภาภิบาลกุตุจัด นอกจากนั้นมีหน่วยราชการส่วนภูมิภาคประจำอำเภอ 13 แห่ง หน่วยราชการส่วนกลาง 3 แห่ง และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งปฏิบัติงานในอำเภออีก 3 แห่ง

4. การศึกษาและศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 64 แห่ง มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 41 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 7,270 คน โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,343 คน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 36 แห่ง ห้องสมุดประชาชน 1 แห่ง หอกระจายข่าวมีทุกหมู่บ้านยกเว้นเพียงหมู่บ้านภูเขาคีรีหนึ่งแห่งเดียว เพราะไฟฟ้ายังไม่ถึง อำเภอกุตุจัดเป็นอำเภอที่ปลอดภัยไม่รู้หนังสือตามโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2529 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 3)

5. การคมนาคม

การคมนาคมระหว่างอำเภอกับจังหวัดใช้ถนน รพช.สาย 1108 (บ้านถ่อน-ทุ่งตาลเลียน) สภาพถนนเป็นหินลูกรัง ระยะทางจากจังหวัดถึงตัวอำเภอประมาณ 24 กิโลเมตร

การคมนาคมภายในอำเภอระหว่างอำเภอกับตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ เป็นถนนลูกรังสามารถติดต่อได้โดยทั่วถึงทุกฤดูกาล

นโยบายและกิจกรรมการจัดบริการสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอกุตุจัดจังหวัดอุดรธานี

การดำเนินงานและบริการสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีนโยบายของการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเปล่าของการบริการและส่งผลให้ผู้รับได้รับสารสนเทศตามที่มุ่งหวัง ทำให้เห็นคุณค่าของการบริการสารสนเทศนั้น ๆ และจากนโยบายการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำปีงบประมาณ 2534 ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริม และสนับสนุนนโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในแผนพัฒนา

การศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ให้สัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์ เป็นการศึกษาและเตรียมการไว้เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

นโยบาย 1 ส่งเสริมการรู้หนังสือให้ประชาชนนอกระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานสามารถอ่าน-เขียนภาษาไทยได้อย่างทั่วถึง และมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อเนื่องตามความจำเป็นและได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

นโยบาย 2 สนับสนุนให้ประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนได้ศึกษาต่อนอกระบบโรงเรียนอย่างน้อยที่สุดจนจบการศึกษาภาคบังคับและมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อเนื่องตามความจำเป็น

นโยบาย 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีสภาพปัญหาเฉพาะ เช่น ชนกลุ่มน้อย และประชาชนในพื้นที่เป้าหมายตามนโยบายความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับการศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ

นโยบาย 4 เร่งขยายและปรับปรุงแหล่งวิทยาการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง ทั้งนี้จะให้การสนับสนุนเป็นพิเศษแก่การพัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชน และนิทรรศน์ในรูปแบบต่าง ๆ

นโยบาย 5 ส่งเสริมการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาทุกประเภทตลอดจนสื่อมวลชนและระบบการศึกษาทางไกลมาใช้ในการขยาย และเผยแพร่ข่าวสาร รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

นโยบาย 6 จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ การเพิ่มพูนรายได้ และการทำงานในชนบท โดยเน้นการแนะแนวในการหาช่องทางประกอบอาชีพ ฝึกวิชาชีพที่เหมาะสมกับโอกาส และสภาพในชนบท ศึกษาวิเคราะห์ส่วนที่ขาดแล้วในการศึกษาเสริม รวมทั้งเสริมและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ในการพัฒนากระบวนการจัดวิชาชีพครบวงจร

นโยบาย 7 ปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้านการเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารและวางแผนการศึกษานอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาค เร่งจัดระบบข้อมูลเพื่อวางแผนการศึกษา พัฒาระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

นโยบาย 8 ส่งเสริมการวางแผนการประสานการให้ทรัพยากรร่วมกันในระดับชาติ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งหน่วยงานที่จัดการศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

นโยบาย 9 แสวงหาแนวทางให้ประชาชน ชุมชน สถานศึกษา สถาบันทางศาสนา องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น

นโยบาย 10 เร่งปรับปรุงคุณภาพของงานการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของประเทศด้วยการส่งเสริมการวิจัย เพิ่มประสิทธิภาพแก่บุคลากร ครู ผู้สอน และวิทยากรท้องถิ่น รวมทั้งร่างเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 18-24)

สำหรับหน่วยงานของอำเภออุตุจักษ์ จังหวัดอุตรธานีที่จัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชน มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศดังนี้ (อุตรธานี. 2534 : 14)

1. ปรับปรุงระบบข้อมูลและข่าวสารการเกษตรให้ทันสมัย
2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสนใจในการศึกษา และได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องและจริงจัง
3. หาทางช่วยเหลือประชาชนให้มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระบบการศึกษานอกโรงเรียน
4. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ และความสำคัญขององค์กรระดับท้องถิ่น
5. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท และส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของตนเองอย่างเต็มที่
6. ส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน และรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยการพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ และเพิ่มจำนวนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
7. เร่งรัดให้หมู่บ้านที่ยังไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่งตั้งกรรมการและดำเนินการสร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
8. จัดตั้งศูนย์บริการสื่อการศึกษา โดยให้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เป็นศูนย์บริการ
9. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณหนังสือ สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยระยะเริ่มให้ได้จำนวน 1 ฉบับต่อวัน
10. ส่งเสริมและขยายโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่เน้นความสำคัญของความจำเป็นพื้นฐาน โดยอาศัยกระบวนการเตรียมชุมชน การปรับปรุงวิธีการ และเทคโนโลยีให้เหมาะสม การนิเทศ การประชาสัมพันธ์ เพื่อก่อให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพทั้งทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

จากนโยบายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจึงได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดเป็นโครงการเกี่ยวกับบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนในอำเภออุตุจักษ์ จังหวัดอุตรธานี ดังนี้ (อุตรธานี. 2534 : 17-30)

1. โครงการนิทรรศการเคลื่อนที่ เป็นการให้ความรู้ตามความจำเป็นพื้นฐานและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยจัดนิทรรศการ บรรยาย สาธิต ณ บ้านเหล่าอ้อย ตำบลขอนยุง ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านดังกล่าวประมาณ 600 คน ได้รับความรู้พื้นฐานและความรู้ทางวิทยาศาสตร์
2. โครงการปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้เป็นแหล่งความรู้ โดยจัดหาหนังสือพิมพ์ให้แก่หมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน วันละ 2 ฉบับ คือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ข่าวสารทันเหตุการณ์
3. โครงการโสตทัศนศึกษา จัดช่วงเดือนตุลาคม 2533-กันยายน 2534 โดยให้บริการฉายภาพยนตร์ วิดีทัศน์ สไลด์ และจัดนิทรรศการแก่ประชาชน 3 หมู่บ้าน ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ความบันเทิงเพิ่มขึ้น
4. โครงการส่งเสริมและเผยแพร่เศรษฐกิจการเกษตร เป็นโครงการที่ให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่กลุ่มเกษตรกร โดยจัดทำข่าวสารและเอกสารความรู้ด้านการเกษตรเผยแพร่ 5 ครั้ง จำนวน 500 ฉบับ ผลิตสไลด์และแผ่นใส 1 ครั้ง เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรทำให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น
5. โครงการจัดหน่วยอำเภอเคลื่อนที่ โดยบริการราษฎรนอกสถานที่เกี่ยวกับงานทะเบียน การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ความรู้ แนะนำการประกอบอาชีพ และส่งเคราะห์ช่วยเหลือราษฎรในทุกตำบล รวม 13 หมู่บ้าน ทำให้ราษฎร 825 ครอบครัว ได้รับการอำนวยความสะดวก และการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แทนการมาติดต่อที่อำเภอ
6. โครงการกระจายข้อมูลข่าวสารการค้าด้านการตลาดสู่ชนบท โดยจัดระบบข้อมูลและข่าวสารการค้าด้านการตลาดจากส่วนกลาง กระจายสู่พื้นที่เป้าหมายทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ทำให้ราษฎรได้ทราบความเคลื่อนไหวของราคาสินค้า ได้ถูกต้องและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
7. โครงการรักษาพยาบาลทางวิทยุ โดยจัดตั้งวิทยุลูกข่ายที่สถานีอนามัยตำบลขอนยุง และจัดอบรมเจ้าหน้าที่วิทยุลูกข่าย ทำให้ประชาชนมีความรู้ด้านสุขภาพอนามัยดีขึ้น
8. โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท โดยให้นักเรียนและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางนำความรู้ไปสู่ประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ซึ่งหมู่บ้านที่ได้รับบริการตามโครงการนี้มี 4 หมู่บ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

อาห์หมัด (Ahmad, 1958 : 49) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการอ่านของผู้ใหญ่ โดยศึกษากับผู้ใหญ่ที่มีพื้นฐานทางการศึกษาดีพอสมควร และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง พบว่า

มีองค์ประกอบ 6 ประการ ที่มีผลต่อความสนใจของผู้อ่านที่เป็นผู้ใหญ่ ได้แก่ อายุ อาชีพ เพศ สิ่งแวดล้อม พื้นฐานการศึกษา และเวลาที่ใช้อ่าน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็นกลุ่ม ๆ และเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของแต่ละกลุ่ม ผลการศึกษาปรากฏว่าผู้ใหญ่ต้องการอ่านเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของพวกเขามากที่สุด และในการศึกษาคั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าผู้ใหญ่ต้องการอะไร ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงไว้อย่างชัดเจนว่า ตนไม่คาดหวังว่าผู้ใหญ่จำเป็นต้องอ่านเรื่องที่พวกเขาตอบว่าอยากอ่าน เนื่องจากไม่มีเรื่องสำหรับอ่าน ไม่มีทักษะในการอ่านเพียงพอ และยังมีปัญหาซับซ้อนอื่น ๆ ที่ขัดขวางการอ่านของผู้ใหญ่

จากงานวิจัยของ ชรามม์ และโรเบิร์ต (Schramm and Robert. 1971 : 26) พบว่าในสหรัฐอเมริกา คนที่มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า พวกเขาใช้เวลาว่างจากงานอ่านหนังสือพิมพ์ เพราะสื่อมวลชนประเภทนี้ใช้เวลาอ่านเมื่อใดก็ได้ และยังพบว่าจำนวนผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์จะเพิ่มมากขึ้นจนถึงระดับอายุ 40 ปี จากนั้นจะเริ่มลดลงเนื่องจากความบกพร่องทางสายตา

แซดแซด (Sadsad. 1977 : 40) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการอ่านหนังสือพิมพ์ สรุปได้ว่าผู้ประกอบอาชีพรับจ้างอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น และผู้มีรายได้น้อยอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ

ฮาบีบ (Habeeb. 1985 : 19) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของระบบการกระจายเสียงของประเทศซาอุดีอาระเบีย ที่ใช้ภาษาอาหรับโบราณในการอนุรักษ์วัฒนธรรม สรุปได้ว่าการใช้ภาษาอาหรับโบราณในการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยผ่านทางวิทยุกระจายเสียงสามารถทำให้ประชาชนในประเทศซาอุดีอาระเบีย สามารถเข้าใจในวัฒนธรรม และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศาสนาอิสลามได้ดี ทั้งนี้หมายความว่า จะช่วยให้เข้าใจในด้านศาสนา มากกว่าด้านชาตินิยม และพบว่าประชาชนชอบใช้ภาษาอาหรับโบราณมากกว่าภาษาท้องถิ่น

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาวิจัยของ สงม แสงบำรุง (2525 : 22-26) เกี่ยวกับการรับทราบข่าวสารและความรู้ระหว่างผู้ใช้กับผู้ไม่ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านถ้ำคางง อ้าเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย พบว่าผู้ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นชายมากกว่าหญิง ซึ่งส่วนใหญ่อายุ 40-49 ปี การรับข่าวสารและความรู้แยกจากที่ได้รับจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแล้ว ผู้ใช้ยังสามารถหาหนังสือพิมพ์อ่านได้จากร้านกาแฟหรือร้านอาหาร รองลงมาคือที่บ้านของตนเอง ส่วนผลการรับทราบข่าวสาร ผู้ใช้มีการรับทราบข่าวสาร และมีความรู้ในหมวดการอนามัยและการขยายผลเบื้องต้น หมวดความรู้เกี่ยวกับอาชีพ หมวดความรู้ในหน้าที่ของตนต่อชุมชน และหมวดการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ไม่ใช้

การที่จะให้บริการความรู้ข่าวสารแก่ประชาชนนั้น ควรได้คำนึงถึงสภาพการอ่านในชีวิตประจำวัน และความสนใจของประชาชนเพื่อจะได้จัดหาข้อมูลข่าวสารได้เหมาะสม และตรงกับความต้องการของประชาชนซึ่งสรุป ผลลัพธ์แล้ว (2519 : 119-128) ได้ศึกษาสภาพการอ่านของชาวบ้านใหม่ ตำบลไผ่กองดิน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาแหล่งความรู้ ข่าวสาร สภาพการอ่านและความสามารถในการอ่านของชาวบ้านใหม่ ประชากรที่ศึกษาคือชาวบ้านใหม่ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 214 คน จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งความรู้ข่าวสารที่มีความสำคัญมากที่สุดคือเพื่อนบ้าน สภาพการอ่านชาวบ้านส่วนใหญ่สนใจอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์มากที่สุด สิ่งพิมพ์ที่ชาวบ้านได้อ่านมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนา และเรื่องที่ชาวบ้านต้องการอ่านมากที่สุดคือเรื่องสั้น

ในปี พ.ศ. 2523 สุกัญญา ตันติกัลยาภรณ์ (2523 : 118) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต โดยสัมภาษณ์ตัวอย่างจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต ซึ่งมีอายุ 15 ปีขึ้นไป จากการศึกษาตอนหนึ่งพบว่า สาเหตุที่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตไม่เข้าใช้บริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชน เนื่องจากไม่มีเวลาเข้าใช้ห้องสมุดมีจำนวนมากที่สุด และสาเหตุรองลงมาคือเวลาที่ห้องสมุดเปิดทำการบริการไม่ตรงกับเวลาว่าง ดังนั้นบริการและกิจกรรมที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือต้องการให้จัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ไปยังท้องที่ต่าง ๆ ทุกสัปดาห์ นอกจากนั้นประชาชนต้องการให้ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือประเภทต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเป็นความต้องการมากที่สุด

ในปี พ.ศ. 2528 กฤษณา บุตรปลาด (2528 : 102-106) ได้ศึกษาสภาพการอ่าน ความสนใจ และความต้องการในการอ่านของชาวชนบทที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อศึกษาแหล่งความรู้ สภาพการอ่าน ความสนใจ และความต้องการในการอ่านของชาวชนบทในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ชาวชนบทไม่ได้รับความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลจากเพียงการอ่านสิ่งพิมพ์เท่านั้น แต่ได้รับความรู้จากแหล่งอื่น ๆ ด้วย
2. แหล่งความรู้ข่าวสารที่สำคัญที่สุดของชาวชนบทคือ วิทยุ
3. สิ่งพิมพ์ที่สนใจอ่านมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ และ ได้อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เหตุผลในการอ่านหนังสือพิมพ์เพราะทำให้มีความรู้กว้างขวาง เข้าใจโลกมากขึ้น
4. ชาวบ้านมีความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำนา ทำสวน

ในด้านเนื้อหาของเรื่องที่ประชาชนสนใจอ่านนั้น พงศ์พันธ์ สุนทรชัย (2532 : 103-110) ได้ศึกษาเรื่องการจัดบริการเพื่อพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อชุมชนชนบท : วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และหอกระจายข่าว ในกรณี

จังหวัดหนองคาย จากการศึกษาพบว่าประชาชนต้องการอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าหนังสือเป็นเล่ม ในด้านความสนใจข่าวสารข้อมูลนั้น เพศชายสนใจมากในเรื่องตัวอย่างการประกอบอาชีพแปลก ๆ ใหม่ ๆ คำแนะนำในการประกอบอาชีพการเกษตร กฎหมายสำหรับชาวบ้าน เรื่องแปลก ๆ และ ชีวิตพิศดาร ความเคลื่อนไหวทางการเมือง นิทาน นิยาย และบทละคร ส่วนเพศหญิงสนใจมากในเรื่องข่าวราคาสินค้าทั่วไป เรื่องราวเกี่ยวกับอาหารการกิน ชาวบ้านเทิง ชาวชาวบ้าน และ คำแนะนำข้อปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

ธรรมาทิตย์ เลิศศรี (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่จูงใจให้ประชาชนในชนบทไทยสนใจการอ่านหนังสือในจังหวัดสกลนคร โดยแยกเป็นกลุ่มผู้สนใจการอ่านมาก และกลุ่มผู้สนใจการอ่านน้อย ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่จูงใจให้ประชาชนในชนบทสนใจการอ่านหนังสือนั้น ในด้านการมีหนังสืออ่านในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ยังมีหนังสือไม่เพียงพอ ในด้านคุณภาพของหนังสือที่อ่าน กลุ่มผู้สนใจการอ่านมากเห็นว่าลักษณะของหนังสือที่จูงใจให้สนใจที่จะอ่านมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาสาระในเล่มดี อ่านเข้าใจง่าย เนื้อหาสาระในเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ ราคาเหมาะสม และหาซื้อได้ง่าย ส่วนกลุ่มผู้สนใจการอ่านน้อยเห็นว่า เนื้อหาสาระในเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นลักษณะที่จูงใจให้อยากอ่านมากที่สุด รองลงมาคือตัวหนังสือสีดำ และมีขนาดโตพอสมควร อ่านเข้าใจง่าย

ในด้านความสนใจของประชาชนที่มีต่อโทรทัศน์ ธนิต บุญประเสริฐ (2530 : 145) ได้ศึกษาความสนใจของประชาชนที่รับชมรายการโทรทัศน์ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาช่อง 11 พบว่าความสนใจต่อเนื้อหารายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้แก่ การประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ ๆ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน และการท่องเที่ยวจังหวัดต่าง ๆ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยุนิน เตชะมณี และคนอื่น ๆ (2533 : 1-23) ได้ศึกษาความต้องการรับรู้ทางวิชาการ และความคิดเห็นของประชากรในชนบทที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน โดยให้แบบ พบว่า ชาวบ้านมีความต้องการรับทราบข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างมาก และตระหนักถึงประโยชน์ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นความรู้เพื่อประกอบอาชีพ และสุขภาพอนามัย และจากการศึกษาความสนใจในการรับฟังเทปของชาวบ้าน พบว่าชาวบ้านสนใจฟังเทปกันในช่วงหัวค่ำ ซึ่งเป็นเพราะเป็นเวลาที่ชาวบ้านเสร็จจากภารกิจ และรับประทานอาหารเย็นเรียบร้อยแล้ว

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนอาจแยกเป็นสภาพส่วนตัว ได้แก่ อายุ อาชีพ เพศ และรายได้ ในด้านแหล่งข่าวสารความรู้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เทป และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความสนใจมาก เนื้อหาสาระของความรู้ต่าง ๆ ต้องเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์และประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติได้

เช่น ความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ สุขภาพอนามัย เป็นต้น ดังนั้นการจัดบริการข่าวสารความรู้ เพื่อให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของประชาชนจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าวด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดบริการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 2 กลุ่ม คือ

- 1.1 ประชาชนในเขตอำเภออุตุจวบ จังหวัดอุตรธานี ซึ่งกระจายอยู่ใน 76 หมู่บ้าน ใน 6 ตำบล ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 41,859 คน
- 1.2 หัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานภายในอำเภออุตุจวบ จังหวัดอุตรธานี ในปี พ.ศ. 2534 จำนวน 19 คน (อุตรธานี. 2534 : 4)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชาชน

2.1.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 381 คน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610)

2.1.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการดังนี้

2.1.2.1 สุ่มหมู่บ้านจากจำนวนทั้งหมด 76 หมู่บ้าน ใน 6 ตำบล ในอำเภออุตุจวบ โดยวิธีจับสลากตำบลละ 1 หมู่บ้าน ได้จำนวนหมู่บ้าน 6 หมู่บ้าน คือบ้านขอนแก่น บ้านเชียงเพ็ง บ้านนาหนองท่อม บ้านเพี้ย บ้านหนองไชยวาน และบ้านหนองสร้างไพร

2.1.2.2 ในแต่ละหมู่บ้าน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 75 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้านที่ได้จากการสุ่ม	จำนวนประชากรในหมู่บ้าน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน
บ้านหนองไชยวาน	1,658	75
บ้านขอนแก่น	1,418	75
บ้านเซียงเพ็ง	834	75
บ้านหนองสร้างไพร	512	75
บ้านเพ็ญ	2,141	75
บ้านนาหนองท่อม	1,109	75
รวม	7,672	450

2.1.2.3 ในแต่ละหมู่บ้าน จะดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธี
สุ่มแบบแบ่งชั้นดังนี้

2.1.2.3.1 เลือกประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
โดยสำรวจจำนวนประชากรจากแผนกปกครอง อำเภอภูคดจิบ จังหวัดอุดรธานี และสอบถามกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน

2.1.2.3.2 แบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับอายุ
15-20 ปี, 21-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป จำนวนระดับอายุละ 25 คน

2.1.2.3.3 ในแต่ละระดับอายุ จะสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
ตามอาชีพ โดยอาชีพรับราชการ สุ่มแบบเจาะจง ส่วนอาชีพรับจ้าง ค้าขาย เกษตรกรรม และอื่น ๆ
ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก จำนวนอาชีพละ 5 คน

2.1.2.3.4 ในแต่ละอาชีพ จะแบ่งกลุ่มตัวอย่างตาม
เพศชายและหญิง เพศละ 3 คน และ 2 คนสลับกันในแต่ละหมู่บ้าน

จากการดำเนินการตามข้อ 2.1.2.3.1-2.1.2.3.4
จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 450 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดคือ 381 คน
ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ อาชีพ และเพศ

หมู่บ้าน	อายุ	อาชีพ										รวม
		รับราชการ		รับจ้าง		ค้าขาย		เกษตรกรรม		อื่น ๆ		
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
บ้านหนองไชยวาน	ทุกกลุ่มอายุ (15-20 ปี) (21-35 ปี) (36 ปีขึ้นไป)	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25
บ้านขอนแก่น		2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	25
บ้านเชียงเพ็ง		3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25
บ้านหนองสร้างไพร		2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	25
บ้านเพี้ย		3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25
บ้านนาหนองทุ่ม		2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	25
รวม		15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	150
รวม 3 กลุ่มอายุ		45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	450

2.2 หัวหน้าหน่วยงาน

หัวหน้าหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานภายในอำเภอภูทาบ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 19 คน จาก 19 หน่วยงาน ได้แก่ นายอำเภอ สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอ เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ สหกรณ์อำเภอ สัสดีอำเภอ สรรพสามิตอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ป่าไม้อำเภอ สรรพากรอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าสถานีอาหารสัตว์ห้วยหลวง นายไปรษณีย์โทรเลขอำเภอ ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองห้วยหลวง หัวหน้าหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าอำเภอ และปลัดสุขาภิบาลอำเภอ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งมี 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับประชาชน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสารนิเทศของประชาชน ได้แก่คำถามเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพการอ่าน รวมทั้งการมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสารต่าง ๆ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 3 วิธีการรับสารนิเทศของประชาชน ได้แก่ลักษณะของการรับข่าวสารต่าง ๆ จากวิทยุ หอกระจายข่าว โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 4 ความต้องการรับบริการสารนิเทศ ได้แก่ประเภทกิจกรรมที่ประชาชนต้องการ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับหัวหน้าหน่วยงานเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการข่าวสารความรู้ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับชนิด และประเภทของวัสดุอุปกรณ์ จำนวนกิจกรรม และบริการสารนิเทศที่หน่วยงานจัดให้แก่ประชาชน รวมทั้งนโยบายการจัดบริการสารนิเทศ บุคลากร และแหล่งงบประมาณของหน่วยงานที่ให้บริการ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการสารนิเทศ แล้วกำหนดกรอบในการศึกษาสำหรับงานวิจัยครั้งนี้
2. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดมุ่งหมายที่ต้องการ
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา ความเหมาะสมของคำถาม และขอบเขตของคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
4. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในอำเภอสุวรรณคูหา จำนวน 5 คน เพื่อทดสอบความเหมาะสมในการใช้ภาษา ความครอบคลุมของข้อความถาม
5. นำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์แล้วให้กรรมการที่ปรึกษาตรวจความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากนายอำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ออกหนังสือถึงหัวหน้าหน่วยงาน กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ และเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. กำหนดนัดหมายวันสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน และกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ช่วงเวลาเย็น คือ 18.00-20.00 น.

3. เตรียมผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 9 คน โดย

3.1 ประชุมชี้แจงขั้นตอนในการสัมภาษณ์

3.2 วิธีการสัมภาษณ์

3.3 การบันทึกข้อมูล

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้ช่วยผู้วิจัย ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างถึงบ้าน สัมภาษณ์คนละประมาณ 20 นาที มีขั้นตอนสัมภาษณ์ดังนี้

4.1 แนะนำตัว

4.2 แจ้งจุดประสงค์การสัมภาษณ์

4.3 สัมภาษณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากสัมภาษณ์เสร็จแล้ว มีการจัดการดังนี้

5.1 ประชุมผู้สัมภาษณ์ทุกคน

5.2 สรุปปัญหาแต่ละวัน ปัญหาที่พบได้แก่

5.2.1 ชาวบ้านมักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มแล้วตอบคำถามแทนกัน

5.2.2 ผู้ให้สัมภาษณ์มักชวนคุยออกนอกเรื่อง

5.2.3 ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนพยายามปิดกั้นตัวเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

5.3 เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาร่วมกัน จากปัญหาในข้อ 5.2 มีวิธีแก้ปัญหาดังนี้

5.3.1 ให้ผู้สัมภาษณ์แต่ละคนจับคู่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนพร้อมกัน

5.3.2 พยายามดึงความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยชวนคุยเข้ามาสู่เรื่องที่

ต้องการสัมภาษณ์

5.3.3 สร้างความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน

แล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2535

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ชุดมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูป
ตารางตามลักษณะของข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการวิเคราะห์และเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่ เฝ้าต่อการรับบริการสาธารณสุข
2. วิธีการรับสาธารณสุขของประชาชน
3. ความต้องการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน
4. สภาพความพร้อมของแหล่งสาธารณสุขที่ เฝ้าต่อการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยงาน
5. แนวทางการจัดบริการสาธารณสุข

1. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่ เฝ้าต่อการรับบริการสาธารณสุข

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่ เฝ้าต่อการรับบริการสาธารณสุข แสดงไว้ในตาราง 3 - 12 ดังนี้

1.1 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ระดับการศึกษาของประชาชน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	6	1.33
ประถมศึกษา	269	59.78
มัธยมศึกษา	88	19.56
อุดมศึกษา	87	19.33
รวม	450	100.00

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 59.78 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 19.56 และ 19.33 ตามลำดับ

1.2 รายได้

รายได้ของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 รายได้เฉลี่ยต่อปีของประชาชน

รายได้เฉลี่ยต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	19	4.22
5,000 - 10,000 บาท	43	9.56
10,001 - 30,000 บาท	208	46.22
30,001 - 50,000 บาท	98	21.78
50,001 บาทขึ้นไป	68	15.11
ไม่มีรายได้	14	3.11
รวม	450	100.00

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,001 - 30,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 46.22 รองลงมาคือมีรายได้ 30,001 - 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 21.78

1.3 เครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร

เครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร จำแนกตามประเภท

เครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร	มี *		ไม่มี *	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ	255	26.18	195	23.61
วิทยุแทป	300	30.80	150	18.16
โทรทัศน์	372	38.19	78	9.44
เครื่องเล่นวีดิทัศน์	47	4.83	403	48.79
รวม	974	100.00	826	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร สิ่งที่มีมากที่สุดคือ โทรทัศน์ ร้อยละ 38.19 รองลงมาได้แก่ วิทยุแทป ร้อยละ 30.80

ส่วนเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสารที่ประชาชนไม่มีมากที่สุดคือ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 48.79 รองลงมาได้แก่ วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 23.61

1.4 ช่วงเวลาที่ว่างจากภารกิจประจำวัน

ช่วงเวลาที่ว่างจากภารกิจประจำวันของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 ช่วงเวลาที่ว่างจากภารกิจประจำวันของประชาชน

ช่วงเวลาที่ว่าง	จำนวน	ร้อยละ
เช้า (06.00 - 10.00 น.)	36	8.00
กลางวัน (11.00 - 15.00 น.)	78	17.33
เย็น (16.00 - 18.00 น.)	199	44.22
กลางคืน (19.00 - 23.00 น.)	110	24.45
ตลอดวัน	16	3.56
ไม่แน่นอน	11	2.44
รวม	450	100.00

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ช่วงเวลาที่ว่างจากภารกิจประจำวันของประชาชน ส่วนใหญ่คือ ช่วงเวลาเย็น (16.00-18.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 44.22 รองลงมาคือ ช่วงเวลากลางคืน (19.00-23.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 24.45

1.5 วันว่างมากที่สุดของประชาชน

วันว่างมากที่สุดของประชาชนแสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 วันว่างมากที่สุดของประชาชน

วันว่าง	จำนวน	ร้อยละ
วันจันทร์	1	0.22
วันพุธ	5	1.11
วันพฤหัสบดี	2	0.44
วันศุกร์	3	0.67
วันเสาร์	120	26.67
วันอาทิตย์	141	31.33
ทุกวัน	31	6.89
ไม่แน่นอน	92	20.45
ไม่ว่างทุกวัน	55	12.22
รวม	450	100.00

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีวันว่างในวันอาทิตย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.33 รองลงมาคือ วันเสาร์ คิดเป็นร้อยละ 26.67

1.6 การอ่านสิ่งพิมพ์และแหล่งความรู้ข่าวสาร

การอ่านสิ่งพิมพ์และแหล่งความรู้ข่าวสารของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 8-12

ดังนี้

1.6.1 ความถี่ในการอ่าน

ความถี่ในการอ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 ความถี่ในการอ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชน

ความถี่ในการอ่านสิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
อ่านเป็นประจำทุกวัน	118	26.22
นาน ๆ อ่านครั้งหนึ่ง	208	46.22
ไม่แน่นอน	10	2.23
ไม่อ่าน	114	25.33
รวม	450	100.00

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ความถี่ในการอ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชนส่วนใหญ่มีลักษณะ นาน ๆ อ่านครั้งหนึ่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.22 รองลงมาคือ อ่านเป็นประจำทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 26.22 เป็นที่น่าสังเกตว่า มีประชาชนที่ไม่อ่านสิ่งพิมพ์เลยถึงร้อยละ 25.33

1.6.2 ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่อ่าน

สิ่งพิมพ์ที่ประชาชนที่อ่านสิ่งพิมพ์ชอบอ่าน แสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 สิ่งพิมพ์ที่ประชาชนที่อ่านสิ่งพิมพ์ชอบอ่าน จำแนกตามประเภทของสิ่งพิมพ์

ประเภทของสิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	55	16.37
หนังสือพิมพ์	156	46.43
วารสารหรือนิตยสาร	121	36.01
เอกสารประเภทใบปลิว แผ่นพับ	4	1.19
รวม	336	100.00

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์ที่ประชาชนที่อ่านสิ่งพิมพ์ชอบอ่านมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 46.43 รองลงมาคือวารสารหรือนิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 36.01

1.6.3 ประเภทของเรื่องที่ชอบอ่าน

ประเภทของเรื่องที่ประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์ชอบอ่าน แสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 ประเภทของเรื่องที่ชอบอ่าน

ประเภทของเรื่องที่ชอบอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ทั่วไป	111	33.04
นวนิยาย	90	26.79
การเกษตร	32	9.52
การบ้านการเรือน	31	9.23
ชีวประวัติบุคคล	21	6.25
กีฬา	20	5.95
งานช่างฝีมือ	7	2.08
พุทธศาสนา	6	1.79
ปัญหาอาชญากรรม	4	1.19
ศิลปวัฒนธรรมไทย	3	0.89
กฎหมาย	3	0.89
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3	0.89
ดนตรี	3	0.89
สุขภาพอนามัย	2	0.60
รวม	336	100.00

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์ชอบอ่านมากที่สุดคือ ความรู้ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 33.04 รองลงมาคือนวนิยาย คิดเป็นร้อยละ 26.79

1.6.4 สาเหตุของการไม่อ่านสิ่งพิมพ์

ประชาชนจำนวน 114 คนที่ไม่อ่านสิ่งพิมพ์ มีสาเหตุของการไม่อ่านสิ่งพิมพ์ แสดงไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 สาเหตุของการไม่อ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชนจำนวน 114 คน

สาเหตุ *	จำนวน	ร้อยละ
อ่านไม่ออก	12	9.68
ไม่ชอบอ่าน	38	30.65
ไม่มีเวลาอ่าน	42	33.87
สายตาไม่ดี	15	12.09
ไม่มีสิ่งพิมพ์อ่าน	17	13.71
รวม	124	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุที่ประชาชนไม่อ่านสิ่งพิมพ์ สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการไม่มีเวลาอ่าน คิดเป็นร้อยละ 33.87 รองลงมาคือ ไม่ชอบอ่าน คิดเป็นร้อยละ 30.65

1.6.5 แหล่งความรู้ของผู้ที่ไม่อ่านสิ่งพิมพ์

ประชาชนจำนวน 114 คนที่ไม่อ่านสิ่งพิมพ์ มีการใช้แหล่งความรู้
ข่าวสารดังแสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 แหล่งความรู้ข่าวสารของประชาชน

แหล่งความรู้ข่าวสาร *	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ	42	24.85
โทรทัศน์	80	47.34
หอกระจายข่าว	28	16.57
ผู้นำชุมชน	17	10.06
เพื่อนบ้าน	2	1.18
รวม	169	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่ไม่อ่านสิ่งพิมพ์ได้รับความรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.34 รองลงมาคือ วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 24.85

2. วิธีการรับสารนิเทศของประชาชน

วิธีการรับสารนิเทศของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 13-17 ดังนี้

2.1 การรับสารนิเทศทางวิทยุ

การรับสารนิเทศทางวิทยุของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 13

ตาราง 13 ลักษณะการรับสารนิเทศทางวิทยุของประชาชน

การรับสารนิเทศทางวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
1. การฟัง		
ฟัง	324	72.00
ไม่ฟัง	126	28.00
รวม	450	100.00
2. ลักษณะการรับฟังของกลุ่มที่ตอบว่าฟัง		
ฟังเป็นประจำตลอดวัน	35	10.80
ฟังบางเรื่องจนจบรายการ	59	18.21
ฟังเป็นบางครั้งบางคราว	230	70.99
รวม	324	100.00
3. ช่วงเวลาในการฟังวิทยุของกลุ่มที่ตอบว่าฟัง *		
เช้า (04.00 - 10.00 น.)	137	31.42
กลางวัน (11.00 - 14.00 น.)	65	14.91
เย็น (15.00 - 18.00 น.)	84	19.27
ค่ำ (19.00 - 20.00 น.)	69	15.82

ตาราง 13 (ต่อ)

การรับสารนิเทศทางวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
ดึก (21.00 น. เป็นต้นไป)	23	5.28
ไม่แน่นอน	58	13.30
รวม	436	100.00
4. รายการวิทยุที่ชอบของกลุ่มที่ตอบว่าฟัง *		
รายการเพลง	204	56.35
รายการข่าวประจำวัน	136	37.57
รายการละครวิทยุ	8	2.21
รายการสารคดีทั่วไป	8	2.21
รายการการเมือง	4	1.11
รายการเพื่อการศึกษา	2	0.55
รวม	362	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ฟังวิทยุ คือร้อยละ 72.00 และมีลักษณะการฟังเป็นบางครั้งบางคราวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.99 ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุส่วนใหญ่คือ ฟังในช่วงเช้า (04.00 - 10.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 31.42 รองลงมาได้แก่ ช่วงเวลาเย็น (15.00 - 18.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 19.27 ส่วนรายการที่ชอบฟังมากที่สุดคือ รายการเพลง คิดเป็นร้อยละ 56.35 รองลงมาคือรายการข่าวประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 37.57

2.2 การรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าว

การรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าวของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 14

ตาราง 14 ลักษณะการรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าวของประชาชน

การรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าว	จำนวน	ร้อยละ
1. การฟัง		
ฟัง	428	95.11
ไม่ฟัง	22	4.89
รวม	450	100.00
2. ลักษณะการฟังหอกระจายข่าวของกลุ่มที่ตอบว่าฟัง		
ฟังทุกครั้ง	183	42.76
ฟังเป็นบางครั้ง	245	57.24
รวม	428	100.00
3. ข่าวสารที่ได้รับจากหอกระจายข่าวของกลุ่มที่ตอบว่าฟังมีประโยชน์เพราะ *		
ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์	186	43.06
ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	118	27.31
ช่วยให้ทราบเรื่องภายในหมู่บ้านและท้องถิ่น	67	15.51
เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ	48	11.11
คนที่อ่านหนังสือไม่ได้ก็สามารถฟังได้	13	3.01
รวม	432	100.00

ตาราง 14 (ต่อ)

การรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าว	จำนวน	ร้อยละ
4. ข่าวสารที่ได้รับจากหอกระจายข่าวของกลุ่มที่ตอบว่า ไม่ฟัง ไม่มีประโยชน์เพราะ *		
ข่าวสารไม่น่าสนใจ	14	31.11
ได้ยินไม่ชัดเจน	13	28.89
ไม่ชอบฟัง	11	24.44
ไม่มีเวลาฟัง	7	15.56
รวม	45	100.00
5. ข่าวสารที่ต้องการให้นำออกทางหอกระจายข่าวของกลุ่มที่ ตอบว่า ฟัง *		
ข่าวของทางราชการ	286	56.97
การเกษตร	67	13.35
เกร็ดความรู้ต่าง ๆ	53	10.56
การพัฒนาคุณภาพชีวิต	37	7.37
สุขภาพอนามัย	18	3.59
เศรษฐกิจการค้า	14	2.79
กีฬา	10	1.99
กฎหมายในชีวิตประจำวัน	5	0.99
การศึกษา	5	0.99
ธรรมะ	4	0.80
ประเพณีไทย	3	0.60
รวม	502	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจกระจายข่าว ร้อยละ 95.11 และพึงเป็นบางครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.24

ข่าวสารที่ได้รับจากหอกระจายข่าวมีประโยชน์ ประชาชนมีความเห็นว่า ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 43.06 รองลงมาคือ ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 27.31 แต่ก็มีบางส่วนที่เห็นว่าข่าวสารนั้นไม่มีประโยชน์ เพราะข่าวสารไม่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 31.11 รองลงมาคือ ได้ยินไม่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 28.89 ส่วนข่าวสารที่ประชาชนต้องการให้นำออกทางหอกระจายข่าวมากที่สุดคือ ข่าวของทางราชการ คิดเป็นร้อยละ 56.97 รองลงมาคือ ข่าวเกษตร คิดเป็นร้อยละ 13.35

2.3 การรับสารนิเทศทางโทรทัศน์

การรับสารนิเทศทางโทรทัศน์ของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 15

ตาราง 15 ลักษณะการรับสารนิเทศทางโทรทัศน์ของประชาชน

การรับสารนิเทศทางโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
1. การดู		
ดู	420	93.33
ไม่ดู	30	6.67
รวม	450	100.00
2. ลักษณะการดูโทรทัศน์ของกลุ่มที่ตอบว่าดู		
ทุกเวลาที่ว่าง	208	49.52
เฉพาะวันหยุดราชการ	22	5.24
เมื่อมีรายการที่น่าสนใจ	169	40.24
ไม่แน่นอน	21	5.00
รวม	420	100.00
3. รายการโทรทัศน์ที่ชอบของกลุ่มที่ตอบว่าดู *		
รายการข่าวประจำวัน	187	42.30
รายการละคร	98	22.17
รายการภาพยนตร์	67	15.16
รายการกีฬา	49	11.09
รายการสารคดีท่องเที่ยว	14	3.17
รายการสนทนาในหมู่บ้านเมือง	11	2.49
รายการเกมโชว์	8	1.81

ตาราง 15 (ต่อ)

การรับสารนิเทศทางโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
รายการส่งเสริมอาชีพ เช่น การเกษตร	4	0.90
รายการพิเศษในวันหยุด	2	0.45
รายการเพื่อการศึกษา	1	0.23
รายการธรรมะ	1	0.23
รวม	442	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ร้อยละ 93.33 และดูทุกเวลาที่ว่างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.52 รายการที่ชอบดูมากที่สุด คือ รายการข่าวประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 42.30 รองลงมาคือ รายการละคร คิดเป็นร้อยละ 22.17

2.4 การรับสารนิเทศทางภาพยนตร์

การรับสารนิเทศทางภาพยนตร์ของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 16

ตาราง 16 ลักษณะการรับสารนิเทศทางภาพยนตร์ของประชาชน

การรับสารนิเทศทางภาพยนตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. การดู		
ดู	260	57.78
ไม่ดู	190	42.22
รวม	450	100.00
2. ลักษณะการดูภาพยนตร์ของกลุ่มที่ตอบว่าดู		
ดูทุกครั้ง	53	20.38
ดูเป็นบางครั้ง	207	79.62
รวม	260	100.00

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ดูภาพยนตร์ร้อยละ 57.78 และดูเป็นบางครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.62

2.5 การใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การให้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 การใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การให้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน		
ใช้	129	28.67
ไม่ใช้	321	71.33
รวม	450	100.00
2. เหตุผลที่ใช้ของกลุ่มที่ตอบว่าใช้เพราะ		
ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	51	39.53
ชอบอ่านหนังสือ	37	28.68
มีเวลาว่าง	27	20.93
มีหนังสือให้เลือกอ่าน	9	6.98
ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าเอกสารประกอบการศึกษา	4	3.10
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอยู่ใกล้	1	0.78
รวม	129	100.00
3. ความถี่ของการใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของกลุ่มที่ตอบว่าใช้		
ทุกวัน	2	1.55
2 - 3 วันครั้ง	11	8.53
สัปดาห์ละครั้ง	12	9.30

ตาราง 17 (ต่อ)

การใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แน่นอน	104	80.62
รวม	129	100.00
4. กิจกรรมอื่นที่เอกเห็นจากการอ่านของกลุ่มที่ตอบว่าใช้ ประชุมปรึกษาหารือเพื่อทำกิจกรรมของหมู่บ้าน พักผ่อนหย่อนใจ	27 102	20.93 79.07
รวม	129	100.00
5. เหตุผลที่ไม่ใช้ของกลุ่มที่ตอบว่าไม่ใช้ ไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่มีเวลาว่าง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอยู่ไกล ไม่ชอบอ่าน สายตาไม่ดี อ่านไม่ออก สิ่งพิมพ์เก่าล้าสมัย ไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ตรงกับความต้องการ ซื้ออ่านเองได้ หาอ่านจากที่อื่นได้	142 107 17 15 13 10 7 5 3 2	44.24 33.33 5.30 4.67 4.05 3.12 2.18 1.56 0.93 0.62
รวม	321	100.00

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 71.33 สาเหตุสำคัญเพราะ ไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 44.24 รองลงมาคือ ไม่มีเวลาว่าง คิดเป็นร้อยละ 33.33

สำหรับประชาชนที่ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 39.53 รองลงมาคือชอบอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 28.68 ส่วนการใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 80.62 รองลงมาคือ ใช้บริการสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.30 นอกจากนี้ใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นสถานที่เพื่อการอ่านแล้ว ยังใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.07

3. ความต้องการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน

ความต้องการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน แสดงไว้ในตาราง 18 - 25 ดังนี้

3.1 ประเภทกิจกรรมที่ต้องการให้จัด

3.1.1 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ

ความต้องการในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ แสดงไว้ใน

ตาราง 18

ตาราง 18 ความต้องการในการจัดกิจกรรมเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	จำนวน	ร้อยละ
1. <u>เชิญวิทยากรมาให้ความรู้</u>		
<u>ต้องการ</u>	375	83.33
<u>ไม่ต้องการ</u>	75	16.67
รวม	450	100.00
1.1 <u>เรื่องที่ต้องการให้วิทยากรมาให้ความรู้ *</u>		
การเกษตร	125	28.67
การพัฒนาคุณภาพชีวิต	87	19.95
สุขภาพอนามัย	81	18.58
การพัฒนาชุมชน	39	8.94
คหกรรมศาสตร์	30	6.88
การศึกษา	26	5.96
เศรษฐกิจ	19	4.36
การพัฒนาบุคลากร	14	3.21
วัฒนธรรมไทย	6	1.38
กฎหมาย	5	1.15

ตาราง 18 (ต่อ)

เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	จำนวน	ร้อยละ
กีฬา	3	0.69
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	0.23
รวม	436	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ร้อยละ 83.33 และเรื่องที่ต้องการมากที่สุดคือ เรื่องการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 28.67 รองลงมาคือเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต คิดเป็นร้อยละ 19.95

3.1.2 จัดรายการเล่นิทาน

จัดกิจกรรมเล่นิทานให้เด็ก ๆ แสดงไว้ในตาราง 19

ตาราง 19 ความต้องการในการจัดกิจกรรมการเล่นิทาน

จัดกิจกรรมเล่นิทาน	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	316	70.22
ไม่ต้องการ	134	29.78
รวม	450	100.00

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนต้องการให้จัดกิจกรรมเล่นิทาน คิดเป็น ร้อยละ 70.22 และไม่ต้องการ ร้อยละ 29.78

3.1.3 จัดหนังสือให้ยืมอ่าน

การจัดหนังสือให้ยืมอ่าน แสดงไว้ในตาราง 20

ตาราง 20 ความต้องการในการจัดหนังสือให้ยืมอ่าน

จัดหนังสือให้ยืมอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดหนังสือให้ยืมอ่าน		
ต้องการ	388	86.22
ไม่ต้องการ	62	13.78
รวม	450	100.00
1.1 เหตุผลที่ต้องการให้จัด *		
ช่วยเพิ่มพูนความรู้	273	59.22
เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	90	15.52
ชอบอ่าน	28	6.07
ส่งเสริมเยาวชนให้รู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง	20	4.34
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	15	3.25
ฝึกทักษะการอ่านทำให้อ่านหนังสือได้คล่องขึ้น	11	2.39
ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์	10	2.17
ได้รับความเพลิดเพลิน	8	1.74
ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3	0.65
เปลี่ยนรูปแบบเก่าซ้ำซาก	3	0.65
รวม	461	100.00

ตาราง 20 (ต่อ)

จัดหนังสือให้ยืมอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
1.2 เหตุผลที่ไม่ต้องการให้จัด *		
ไม่ชอบอ่าน	32	35.96
ไม่มีเวลาอ่าน	29	32.58
อ่านไม่ออก	17	19.10
สายตาไม่ดี	11	12.36
รวม	89	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดให้ยืมหนังสืออ่าน ร้อยละ 86.22 เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.22 รองลงมาคือ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่วนประชาชนที่ไม่ต้องการให้จัดให้ยืมหนังสืออ่านส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากไม่ชอบอ่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.96 รองลงมาคือ ไม่มีเวลาอ่าน คิดเป็นร้อยละ 32.58

3.1.4 จัดนายภาพยนตร์ให้ชม

การจัดภาพยนตร์ให้ชม แสดงไว้ในตาราง 21

ตาราง 21 ความต้องการในการจัดภาพยนตร์ให้ชม

จัดภาพยนตร์ให้ชม	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดนายภาพยนตร์ให้ชม		
ต้องการ	348	77.33
ไม่ต้องการ	102	22.67
รวม	450	100.00
1.1 เรื่องที่ต้องการ *		
การเกษตร	138	33.99
สุขภาพอนามัย	89	21.92
การพัฒนาคุณภาพชีวิต	56	13.79
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	27	6.65
ศิลปวัฒนธรรมไทย	19	4.68
ชีวิตสัตว์	16	3.94
ปัญหาสังคม	14	3.45
ประวัติศาสตร์	10	2.46
เพศศึกษา	8	1.97
ความรู้ทั่วไป	8	1.97
การศึกษา	6	1.48
สารคดีท่องเที่ยว	5	1.23
เศรษฐกิจการค้า	4	0.99

ตาราง 21 (ต่อ)

จัดภาพยนตร์ให้ชม	จำนวน	ร้อยละ
กีฬา	4	0.99
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2	0.49
รวม	406	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดภาพยนตร์ให้ชมร้อยละ 77.33 เรื่องที่ต้องการมากที่สุดคือการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 33.99 รองลงมาคือเรื่องสุขภาพ-อนามัย คิดเป็นร้อยละ 21.92

3.1.5 กิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องการให้จัด

กิจกรรมอื่น ๆ ที่ประชาชนมีความต้องการให้จัด แสดงไว้ในตาราง 22

ตาราง 22 กิจกรรมอื่น ๆ ที่ประชาชนมีความต้องการให้จัด

กิจกรรมที่ต้องการให้จัด	จำนวน	ร้อยละ
จัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพ เช่น การทำดอกไม้ การทอผ้า แก่เยาวชนและกลุ่มสนใจ	29	33.22
จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น แนะนำการอ่าน เข้าค่าย อบรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ ของการอ่าน	19	21.11
จัดการแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้าน	18	20.00
กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและบำเพ็ญประโยชน์	11	12.22
จัดฉายวิดิทัศน์เกี่ยวกับการเกษตร	6	6.22
จัดกิจกรรมเกี่ยวกับเด็ก เช่น การประกวดวาดภาพเด็กใน หมู่บ้าน	4	4.44
จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2	2.22
จัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา	1	1.11
รวม	90	100.00

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมอื่น ๆ ที่ประชาชนต้องการให้จัดมากที่สุดคือ
กิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพแก่เยาวชนและกลุ่มสนใจ คิดเป็นร้อยละ 33.22 รองลงมาคือ กิจกรรม
ส่งเสริมการอ่าน ร้อยละ 21.11 และจัดการแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 20.00

3.2 ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม แสดงไว้ในตาราง 23

ตาราง 23 ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
เดือนละครั้ง	227	50.44
สองเดือนครั้ง	89	19.78
สามเดือนครั้ง	71	15.78
เดือนละ 2 ครั้ง	63	14.00
รวม	450	100.00

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมมากที่สุด คือ เดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.44 รองลงมาคือ สองเดือนครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.78 และสามเดือนครั้ง ร้อยละ 15.78

3.3 วันที่ควรจัดกิจกรรม

วันที่ควรจัดกิจกรรม แสดงไว้ในตาราง 24

ตาราง 24 วันที่ควรจัดกิจกรรม

วันที่ควรจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
เสาร์	186	41.33
อาทิตย์	189	42.00
วันศุกร์	68	15.11
วันจันทร์	7	1.56
รวม	450	100.00

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า วันที่ควรจัดกิจกรรมมากที่สุด คือ วันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาคือ วันเสาร์ คิดเป็นร้อยละ 41.33

3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ประชาชนได้เสนอไว้ แสดงไว้ในตาราง 25

ตาราง 25 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ควรมีการประชุมสัมพันธ์ก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง	6	18.18
ควรจัดให้มีหนังสืออ่านทุกประเภท	5	15.12
การดำเนินงานควรกระทำอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผล อย่างจริงจัง	3	9.09
ควรตั้งคณะกรรมการภายในหมู่บ้านเพื่อดำเนินงานร่วมกัน	3	9.09
ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	3	9.09
ควรจัดช่วงฤดูร้อนเพราะว่างจากการทำงาน	3	9.09
ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมอีสาน เน้นความเป็น เอกลักษณ์ของคนไทยให้มาก ๆ	3	9.09
การจัดตั้งห้องสมุดควรจัดทำในที่ชุมชน เช่น ตลาด ทหารด	3	9.09
จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประชาชนเพื่อให้ประชาชนรัก การอ่านให้มากกว่านี้	2	6.06
ให้รางวัลแก่ผู้ใช้ห้องสมุดมากที่สุดในรอบปี	2	6.06
รวม	33	100.00

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะที่มากที่สุด คือ ควรมีการประชุมสัมพันธ์ก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.18 รองลงมาคือ ควรจัดให้มีหนังสืออ่านทุกประเภท คิดเป็นร้อยละ 15.12

4. สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ

สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ แสดงไว้ในตาราง 26 - 40 ดังนี้

4.1 จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการสารนิเทศ

จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการสารนิเทศ แสดงไว้ในตาราง 26

ตาราง 26 จำนวนบุคลากรของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการสารนิเทศ

หน่วยงาน	จำนวนบุคลากร	ร้อยละ
1. สำนักงานอำเภอ	20	23.53
2. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	15	17.65
3. สำนักงานเกษตรอำเภอ	14	16.47
4. นิคมสร้างตนเองห้วยหลวง	7	8.24
5. สถานีตำรวจภูธรอำเภอ	5	5.88
6. ที่ทำการพัฒนาชุมชนอำเภอ	5	5.88
7. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	5	5.88
8. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ	4	4.71
9. หน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าอำเภอ	3	3.53
10. สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ	2	2.35
11. สำนักงานสหกรณ์อำเภอ	2	2.35
12. สำนักงานสถิติอำเภอ	2	2.35
13. สำนักงานป่าไม้อำเภอ	1	1.18
รวม	85	100.00
1. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	-	-
2. สถานีอาหารสัตว์ห้วยหลวง	-	-
3. สำนักงานที่ดินอำเภอ	-	-
4. สำนักงานสรรพากรอำเภอ	-	-

ตาราง 26 (ต่อ)

หน่วยงาน	จำนวนบุคลากร	ร้อยละ
5. สำนักงานสรรพสามิตอำเภอ	-	-
6. สำนักงานสุขาภิบาลอำเภอ	-	-
รวมทั้งสิ้น	85	100.00

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่าในจำนวนหน่วยงาน 19 หน่วยงาน มีจำนวนหน่วยงานที่มีบุคลากรที่ให้บริการสารนิเทศ 13 หน่วยงาน และหน่วยงานที่มีบุคลากรให้บริการสารนิเทศมากที่สุดคือ สำนักงานอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 23.53 รองลงมาคือ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 17.65 ส่วนหน่วยงานที่ไม่มีบุคลากรที่ให้บริการสารนิเทศมี 6 หน่วยงาน คือ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข สถานีอาหารสัตว์ห้วยหลวง สำนักงานที่ดินอำเภอ สำนักงานสรรพากรอำเภอ สำนักงานสรรพสามิตอำเภอ และสำนักงานสุขาภิบาลอำเภอ

4.2 จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีนโยบายให้บริการสารนิเทศ

จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีนโยบายให้บริการสารนิเทศแก่ประชาชน แสดงไว้ใน

ตาราง 27

ตาราง 27 จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศ

การมี/ไม่มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศ	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
มี	11	57.89
ไม่มี	8	42.11
รวม	19	100.00

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศแก่ประชาชน คิดเป็นร้อยละ 57.89 และไม่มีนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 42.11

4.3 กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงาน

กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงาน แสดงไว้ในตาราง 28

ตาราง 28 กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงาน

กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศ	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
กลุ่มอาชีพต่าง ๆ	9	47.37
ประชาชนทั่วไป	8	42.10
ครูและนักเรียน	2	10.53
รวม	19	100.00

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงาน ส่วนใหญ่คือ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมาคือ ประชาชนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 42.10

4.4 จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีปฏิบัติการให้บริการสาธารณสุขประจำปี 2534

จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีปฏิบัติการให้บริการสาธารณสุขประจำปี 2534 แสดงไว้ในตาราง 29

ตาราง 29 จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีปฏิบัติการให้บริการสาธารณสุขประจำปี 2534

การมี/ไม่มีปฏิบัติการให้บริการสาธารณสุข	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
มี	9	47.37
ไม่มี	10	52.63
รวม	19	100.00

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานที่มีปฏิบัติการให้บริการสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 47.37 และไม่มีปฏิทิน คิดเป็นร้อยละ 52.63

4.5 บริการสารสนเทศที่จัดให้แก่ประชาชนในปี พ.ศ. 2534

บริการสารสนเทศที่จัดให้แก่ประชาชนในปี พ.ศ. 2534 แสดงไว้ในตาราง 30

ตาราง 30 บริการสารสนเทศที่จัดให้แก่ประชาชนในปี พ.ศ. 2534

บริการสารสนเทศที่จัดให้แก่ประชาชน	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
บริการเอกสารข้อมูล	11	57.89
บริการตอบคำถาม	6	31.58
บริการให้การศึกษาเฉพาะเรื่อง	2	10.53
รวม	19	100.00

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า บริการสารสนเทศที่จัดให้ประชาชนมากที่สุดคือ บริการข้อมูลและสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาคือ บริการตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 31.58

4.6 กิจกรรมที่หน่วยงานได้ปฏิบัติไปแล้ว

กิจกรรมที่หน่วยงานได้ปฏิบัติไปแล้วในการให้บริการสารนิเทศแก่ประชาชน แสดงไว้ในตาราง 31

ตาราง 31 กิจกรรมการให้บริการสารนิเทศที่หน่วยงานได้ปฏิบัติไปแล้ว

กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ	หน่วยงานที่จัดกิจกรรม		ความถี่ในการจัดกิจกรรม	
	จำนวนหน่วยงาน	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
โครงการอำเภอเคลื่อนที่	9	29.03	211	29.97
ประชุมอบรบสมาชิก	8	25.81	147	20.88
จัดนิทรรศการ	4	12.90	21	2.98
กิจกรรมเสียงตามสาย	3	9.68	262	37.22
จัดทำจดหมายข่าวและเอกสารเผยแพร่ความรู้	2	6.45	26	3.69
การจัดกลุ่มสนใจให้ความรู้ด้านอาชีพ	2	6.45	17	2.42
นายสไลด์	2	6.45	15	2.13
ทัศนศึกษา	1	3.23	5	0.71
รวม	31	100.00	704	100.00

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่หน่วยงานได้ปฏิบัติในการบริการสารนิเทศแก่ประชาชน มากที่สุดคือ กิจกรรมเสียงตามสาย 262 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ปฏิบัติการโครงการอำเภอเคลื่อนที่ 211 ครั้ง และประชุมอบรม 147 ครั้ง

4.7 แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศ

แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศ แสดงไว้ในตาราง 32

ตาราง 32 แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศ

แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศ	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
เงินจากต้นสังกัด (กรม/สำนักงาน)	11	64.71
เงินบริจาค	4	23.53
เงินจากต้นสังกัดและเงินบริจาค	2	11.76
รวม	17	100.00

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงานส่วนใหญ่ ได้มาจากเงินต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 64.71 รองลงมาคือ เงินบริจาค คิดเป็นร้อยละ 23.53

4.8 ประเภทของวัสดุการศึกษาสำหรับบริการประชาชน

ประเภทของวัสดุการศึกษาสำหรับประชาชน แสดงไว้ในตาราง 33 - 34

ตาราง 33 ประเภทวัสดุการศึกษาที่มีในหน่วยงานต่าง ๆ

ประเภทของวัสดุการศึกษา *	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
จุลสาร	8	26.67
เอกสาร	7	23.34
โปสเตอร์	5	16.67
แผ่นพับ	4	13.33
วารสาร	3	10.00
ของตัวอย่าง	1	3.33
เทป	1	3.33
หนังสือพิมพ์	1	3.33
รวม	30	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า วัสดุการศึกษาที่มีมากที่สุดคือ จุลสาร คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาคือ เอกสาร คิดเป็นร้อยละ 23.34

ตาราง 34 เนื้อหาของวัสดุการศึกษาที่มีในหน่วยงานต่าง ๆ

เนื้อหา *	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
การเกษตร เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์	10	40.00
สุขภาพอนามัย เช่น โรคติดต่อต่าง ๆ	4	16.00
การพัฒนาคุณภาพชีวิต	4	16.00
การศึกษา	2	8.00
การพัฒนาสังคม	2	8.00
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	1	4.00
การระวังรักษาอุปกรณ์	1	4.00
การรับสมัครทหารกองหนุน	1	4.00
รวม	25	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของวัสดุการศึกษาที่มีมากที่สุดคือ การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือสุขภาพอนามัย และการพัฒนาคุณภาพชีวิต คิดเป็นร้อยละ 16.00

4.9 โสตทัศนูปกรณ์ของหน่วยงานต่าง ๆ

โสตทัศนูปกรณ์ของหน่วยงานที่มีจำแนกตามประเภทและการให้ยืม แสดงไว้ใน

ตาราง 35-36

ตาราง 35 จำนวนหน่วยงานที่มีและไม่มีโสตทัศนูปกรณ์

การมี/ไม่มีโสตทัศนูปกรณ์	จำนวน หน่วยงาน	ร้อยละ
มี	6	31.58
ไม่มี	13	68.42
รวม	19	100.00

จากตาราง 35 แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีโสตทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 68.42 และมีโสตทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 31.58

ตาราง 36 โสติดทัศนูปกรณ์ของหน่วยงานที่มีจำแนกตามประเภทและการให้ยืม

ประเภทของ โสติดทัศนูปกรณ์	หน่วยงานที่มี		หน่วยงานที่ให้ยืม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องบันทึกเสียง	6	42.86	3	42.86
เครื่องเล่นเทปวีดิทัศน์	2	14.29	-	-
เครื่องฉายสไลด์	2	14.29	1	14.28
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	3	21.42	2	28.57
เครื่องฉายภาพยนตร์	1	7.14	1	14.29
เครื่องฉายประเภทอื่น ๆ	-	-	-	-
รวม	14	100.00	7	100.00

จากตาราง 36 แสดงให้เห็นว่า โสติดทัศนูปกรณ์ที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีและให้ยืมมากที่สุด คือ เครื่องบันทึกเสียง คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาที่หน่วยงานมีคือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ คิดเป็นร้อยละ 21.42 และหน่วยงานให้ยืม คิดเป็นร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

4.10 ความคิดเห็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงาน

มีหน่วยงาน 13 หน่วยงานที่แสดงความคิดเห็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงานซึ่งแสดงไว้ในตาราง 37

ตาราง 37 ความคิดเห็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ

ความคิดเห็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม *	ความถี่	ร้อยละ
ประชาชนมีความรู้ดีขึ้น	7	46.67
ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของหน่วยงานมากขึ้น	4	26.67
ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	2	13.33
ประชาชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	2	13.33
รวม	15	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงานส่วนใหญ่คือประชาชนมีความรู้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือ ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของหน่วยงานมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26.67

4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศ

หน่วยงานที่มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศ 9 หน่วยงาน แสดง
ปัญหาและอุปสรรคไว้ในตาราง 38

ตาราง 38 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงานที่มีปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศ *	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านงบประมาณ		
1.1 งบประมาณมีน้อย	7	41.18
2. ด้านบุคลากร		
2.1 บุคลากรมีน้อย	3	17.65
3. ด้านเอกสารและวัสดุอุปกรณ์		
3.1 ขาดข้อมูลวิทยากรใหม่ ๆ	2	11.76
3.2 ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย	2	11.76
3.3 ขาดยานพาหนะ	1	5.88
4. ด้านวิธีดำเนินการ		
4.1 ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	1	5.88
4.2 ประชาชนมีเวลาในการร่วมกิจกรรมน้อย เพราะต้องประกอบอาชีพ	1	5.88
รวม	17	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 38 แสดงให้เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศของ
หน่วยงานส่วนใหญ่คือ งบประมาณมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ บุคลากรมีน้อย คิด
เป็นร้อยละ 17.65

5. แนวทางการจัดบริการสารนิเทศ

การดำเนินการจัดบริการสารนิเทศให้มีประสิทธิภาพนั้น ห้องสมุดโรงเรียนที่จะจัดโครงการจะต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้นบรรณารักษ์สามารถเลือกจัดหรือปรับโครงการต่าง ๆ ต่อไปนี้ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของห้องสมุดของตน ในที่นี้การเสนอโครงการต่าง ๆ กำหนดระยะเวลาดำเนินการหนึ่งปีการศึกษา

จากการศึกษาสภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการนิเทศของประชาชน วิธีการรับบริการสารนิเทศ ความต้องการรับบริการสารนิเทศ และสภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงาน จึงขอเสนอแนวทางการจัดบริการสารนิเทศแก่ประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของชุมชน และแหล่งสารนิเทศดังนี้

1. นโยบาย

นโยบายในการจัดกิจกรรม ควรเป็นลักษณะดังนี้

- 1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน
- 1.2 ส่งเสริมให้ประชาชนรักการประกอบอาชีพ

2. กลุ่มเป้าหมาย

- 2.1 กลุ่มอาชีพต่าง ๆ
- 2.2 ประชาชนทั่วไป
- 2.3 เด็ก และเยาวชน

3. กิจกรรมที่จัด

กิจกรรมที่จัดควรมีลักษณะดังนี้

- 3.1 โครงการกระเปาะความรู้สู่ครอบครัว
- 3.2 โครงการนำความรู้สู่ชุมชน
- 3.3 โครงการจัดบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว
- 3.4 โครงการเผยแพร่ความรู้โดยใช้แถบบันทึกเสียงและวีดิทัศน์

โครงการกระเปาะความรู้สู่ครอบครัว

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากในชุมชนชนบทยังขาดแหล่งให้ความรู้ ขาดแคลนหนังสือสำหรับอ่าน อันเป็นผลทำให้ผู้ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษามาแล้วขาดการฝึกทักษะทางการอ่าน อาจทำให้ลืมการอ่านและอ่านไม่ออกในภายหลัง เพื่อให้ประชาชนได้ฝึกทักษะการอ่าน และชุมชนมีแหล่งให้ความรู้จึงได้จัดโครงการกระเปาะความรู้สู่ครอบครัวขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชน
2. เพื่อป้องกันการลืมนั่งสื่อก
3. เพื่อให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือ

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก และเยาวชน
2. ประชาชนทั่วไป

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

1. ขั้นตอนการ

1.1 จัดหากระเป๋าหนังสือ โดยการขอรับบริจาคจากบุคคลต่าง ๆ

1.2 จัดหาหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ที่จะใช้ในโครงการโดยการจัดซื้อและขอรับ

บริจาคจากหน่วยงานในอำเภอ เช่น เอกสารการเกษตรจากสำนักงานเกษตรอำเภอ เอกสาร การเลี้ยงสัตว์จากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เอกสารการใช้ไฟฟ้าจากหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าอำเภอ และเอกสารสุขภาพอนามัยจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น แล้วนำมาคัดเลือกจัดลงใน กระเป๋าหนังสือให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป เด็ก และเยาวชน สำหรับประเภท ของหนังสือที่จัดเข้าในโครงการ ได้แก่ ความรู้ทั่วไป นวนิยาย หนังสือเกี่ยวกับการเกษตร เป็นต้น กระเป๋าแต่ละใบบรรจุหนังสือ 10 เรื่องที่ไม่ซ้ำกัน

1.3 ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักเรียนเข้าร่วมโครงการ แล้วจัด

ประชุมชี้แจงวิธีดูแลรักษากระเป๋าหนังสือให้นักเรียนเข้าใจ

2. ขั้นปฏิบัติการ

บรรณารักษ์นำกระเป๋าความรู้ไปให้แก่ครอบครัวของนักเรียนร่วมโครงการพร้อมกับแนะนำหนังสือในกระเป๋าเพื่อให้ทุกคนในครอบครัวเกิดความสนใจในการอ่านเป็นเวลา 1 เดือน แล้วจึงให้นักเรียนนำกระเป๋ามาเปลี่ยนคืน แล้วบรรณารักษ์จึงนำกระเป๋าใหม่ไปให้บริการเช่นเดิม ในลักษณะหมุนเวียนให้นักเรียนในโครงการทุกคนจนกว่าจะหมดกระเป๋าตามโครงการ

3. ขั้นประเมินผล

หลังจากนำหนังสือไปให้นักเรียนอ่านร่วมกับบุคคลในครอบครัวแล้ว ผู้จัดโครงการ จึงดำเนินการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามผู้ปกครองของนักเรียนที่อ่านหนังสือตามโครงการ กระเป๋าความรู้สู่ครอบครัว เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง เช่น วิธีดำเนินการ ระยะเวลา วิธีการ เสนอหนังสือของโครงการ อนึ่งเมื่อมีข้อมูลใหม่เพิ่มเติม บรรณารักษ์จะต้องเพิ่มข้อมูลนั้นเข้าไป ในกระเป๋าที่ยังไม่ได้รับการ เพื่อให้ข้อมูลมีความทันสมัยและถูกต้อง การประเมินผลควรทำ อย่างต่อเนื่องเดือนละครั้ง

โครงการนำความรู้สู่ชนบท

หลักการและเหตุผล

การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารสู่ประชาชน โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง เป็นการลดช่องว่างในการแสวงหาความรู้ของประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ และทักษะในด้านอาชีพ
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองตามสภาพ และความพร้อมของแต่ละบุคคล

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก และเยาวชน
2. ประชาชนทั่วไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นตอนเนื้องาน

1.1 ติดต่อประสานงานกับสำนักงานอำเภอเพื่อขอเข้าร่วมโครงการอำเภอเคลื่อนที่ ซึ่งสำนักงานอำเภอร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ข่าวสารแก่ประชาชนทั่วไป โดยหมุนไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ที่ 2 ของเดือน สถานที่จัด ได้แก่ วัด โรงเรียน หรือศาลากลางบ้านซึ่งเป็นศูนย์รวมของหมู่บ้าน

1.2 เตรียมกิจกรรมเสริมความรู้ให้แก่ประชาชน ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 จัดนิทรรศการเสริมของจริง กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป

1.2.2 มุมชวนคิด กลุ่มเป้าหมายคือเด็กและเยาวชน

1.2.3 ห้องสมุดเคลื่อนที่ กลุ่มเป้าหมายคือเด็ก เยาวชน และประชาชน

ทั่วไป

2. ขั้นปฏิบัติการ

ดำเนินการจัดกิจกรรมดังนี้

2.1 จัดนิทรรศการเสริมของจริง เป็นกิจกรรมที่เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในรายละเอียดที่มากขึ้น วัสดุที่ใช้ในการจัดนิทรรศการจะบรรจุไว้เป็นกล่อง ๆ อย่างมีระบบสามารถนำไปจัดแสดงได้ทันที เป็นกิจกรรมที่เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในรายละเอียด มีการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจมาเรียนรู้ สำหรับนิทรรศการที่จะจัดทำนั้น จะมุ่งเน้นเนื้อหาสาระที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้ทันที ตัวอย่างเช่น สำนักงานปศุสัตว์

อำเภอจัดวิทยากรบรรยายเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ การจัดการทรัพยากรเสริมของจริงก็จะจัดเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ โดยแสดงเนื้อหาสาระของขบวนการคัดเลือกพันธุ์โคเนื้อ การเลี้ยงโค ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ผู้ชมสามารถนำเอาความรู้ที่จัดแสดงนั้นไปปฏิบัติได้ทันที

2.2 มุมชวนคิด จัดเพื่อฝึกทักษะ และพัฒนาความสามารถของเด็ก และเยาวชน โดยใช้เกม และเครื่องเล่นต่าง ๆ ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเพลิดเพลิน มีการพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนร่างกาย การจัดรวบรวมเครื่องเล่นกระทำได้โดยขอบริจาคจากหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น บล็อกทรงเรขาคณิตจากหมวดวิชาคณิตศาสตร์ เกมต่อศัพท์ภาพต่อจากหมวดวิชาภาษาไทยและหมวดวิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น แล้วนำมาแยกประเภทของเล่น และเกมออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรม แต่ถ้าหมวดวิชาต่าง ๆ ไม่มีเกม และเครื่องเล่น ห้องสมุดก็อาจจัดซื้อ หรือให้นักเรียนในชุมนุมห้องสมุดจัดทำขึ้นเองก็ได้ แล้วทำการฝึกนักเรียนในชุมนุมห้องสมุดให้รู้จักการเล่นเกม และเครื่องเล่นต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นผู้ดูแลการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก และเยาวชนได้

2.3 ห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการอ่าน โดยนำหนังสือต่าง ๆ ที่น่าสนใจจากห้องสมุดโรงเรียนไปจัดแสดงและบริการแก่ผู้สนใจ หนังสือที่ประชาชนต้องการคือ ความรู้ทั่วไป นวนิยาย การเกษตร เป็นต้น สำหรับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ควรจัดให้แก่เด็กคือ การเล่านิทาน เพราะจากผลการวิจัยปรากฏว่าประชาชนต้องการให้จัดกิจกรรมเล่านิทานให้เด็กฟัง การเล่านิทานควรใช้นักเรียนจากชุมนุมห้องสมุดที่ผ่านการฝึกหัดอย่างดีแล้ว เป็นผู้เล่านิทานให้เด็กฟัง เพราะจะช่วยเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กด้วย

3. ขั้นประเมินผล

หลังจากจัดกิจกรรมแล้วทุกครั้ง ผู้จัดโครงการจะต้องดำเนินการประเมินผลทุกครั้ง โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงโครงการต่อไป

โครงการจัดบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว

หลักการและเหตุผล

การเสริมความรู้ให้กับประชาชนทั่วไป โดยการจัดบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว นั้น เป็นการช่วยให้ประชาชนได้รับข่าวสารข้อมูลอันเป็นประโยชน์ สำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนที่อ่านหนังสือออก และอ่านไม่ออก ได้รับข่าวสารข้อมูลอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วทันเหตุการณ์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว และทั่วถึง
2. เพื่อเสนอข้อความเคลื่อนไหวของอำเภอ และหมู่บ้าน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นตอนดำเนินการ

- 1.1 ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในอำเภอ เพื่อขอข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจ นำมาจัดบริการให้แก่ประชาชน
- 1.2 ขอความร่วมมือจากกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ

คัดเลือกข่าวสาร ได้แก่ ข่าวของทางราชการ ข่าวการเกษตร และเกร็ดความรู้ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ วารสาร และหน่วยงานต่าง ๆ ภายในอำเภอ ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คือประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน แล้วนำมาสรุปเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ส่งให้แก่ผู้อ่านข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อนำไปอ่านในช่วงเวลาที่หอกระจายข่าวของหมู่บ้านจัดบริการทุกวัน

3. ขั้นประเมินผล

ผู้จัดโครงการติดตามผลการรับฟัง โดยการพูดคุยสอบถามความต้องการและความพอใจในด้านการรับฟังจากประชาชนในหมู่บ้านที่รับฟังหอกระจายข่าว เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงคุณภาพของรายการให้เหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้ฟังอย่างต่อเนื่อง

โครงการเผยแพร่ความรู้โดยใช้แถบบันทึกเสียงและวิทยุทัศน์

หลักการและเหตุผล

การไม่รู้หนังสือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในชนบทเกิดความเสียเปรียบ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้ไม่สามารถรับรู้ข่าวสารหรือความรู้ที่จำเป็นต่อการครองชีพจากสื่อประเภทหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ ทั้ง ๆ ที่ชาวชนบทเองมีความต้องการที่จะได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตาม การรับรู้ข่าวสารไม่จำเป็นจะต้องรับรู้ด้วยวิธีการอ่านเพียงอย่างเดียว ชาวชนบทสามารถรับรู้ข่าวสารได้ด้วยการฟังและการดู จึงไม่จำเป็นที่จะต้องอ่านออกเขียนได้ ดังนั้นหากมีการเผยแพร่ข่าวสารที่มีสาระประโยชน์ต่อการครองชีพให้แก่ชาวชนบทโดยผ่านสื่อที่รับรู้ได้ด้วยการฟังและการดู คือแถบบันทึกเสียงและวิทยุทัศน์ ย่อมจะเกิดประโยชน์แก่ชาวชนบทเป็นอย่างมาก และไม่มีอุปสรรคในเรื่องการไม่รู้หนังสือแต่ประการใดด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้จัดโครงการขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเพิ่มและกระจายแหล่งเผยแพร่ความรู้ให้มากขึ้น และให้กระจายอย่างกว้างขวางในทุกสถานที่ที่สามารถดำเนินการได้
2. เพื่อเสริมให้ประชาชนแสวงหาความรู้ หาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาอาชีพที่ตนเองประกอบอยู่อย่างสม่ำเสมอ

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มอาชีพต่าง ๆ
2. ประชาชนที่อ่านหนังสือไม่ออก
3. ประชาชนทั่วไป

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นตอนดำเนินการ

- 1.1 รับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ โดยกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกให้เป็นผู้ที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสาร ได้แก่ วิทยุแทป และ เครื่องเล่นวิทยุทัศน์
- 1.2 จัดหาแถบบันทึกเสียง และวิทยุทัศน์เพื่อนำมาให้บริการ โดยจัดซื้อแถบบันทึกเสียง และวิทยุทัศน์เปล่า แล้วนำมาบันทึกจากรายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ตามเรื่องที่ประชาชนต้องการ ได้แก่ เรื่องการเกษตร สุขภาพอนามัย และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น นอกจากบันทึกรายการจากวิทยุและโทรทัศน์แล้ว ควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในอำเภอที่มีแถบบันทึกเสียงให้บริการคือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอด้วยจะทำให้ได้ข้อมูลตรงตามเนื้อหาที่ต้องการเพิ่มขึ้น
- 1.3 จัดระบบการให้บริการ โดยจัดเก็บและแยกแยะข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดทำตารางชั้น บรรณานุกรม บรรณนิทัศน์ เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเลือกข่าวสารในชีวิตประจำวัน

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ

- 2.1 ทำหนังสือแจ้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ
- 2.2 รับสมัครนักเรียนร่วมโครงการ โดยคัดเลือกจากแต่ละหมู่บ้านเป้าหมาย หมู่บ้านละ 1 คน เพื่อทำหน้าที่บริการ โดยนำแถบบันทึกเสียงและวิทยุทัศน์เรื่องที่ประชาชนต้องการจากห้องสมุดโรงเรียนไปให้ประชาชนที่บ้าน
- 2.3 ประชุมชี้แจงวิธีระวังรักษาพร้อมทั้งการให้บริการ โดยกำหนดจำนวนและเวลาการยืมแถบบันทึกเสียง และวิทยุทัศน์ตามความเหมาะสม

3. ขั้นประเมินผล

ผู้จัดโครงการจะมาที่หมู่บ้านทุก ๆ เดือน เพื่อประเมินผลการรับฟังและการชม
โดยใช้แบบฟอร์มบันทึกการรับฟังแถบบันทึกเสียง และการชมนวัตกรรมของคนชาวบ้านที่ใช้บริการเพื่อนำ
ข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสาธารณสุขในอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานี
2. เพื่อศึกษาวิธีการรับบริการสาธารณสุขในอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานี
3. เพื่อศึกษาความต้องการรับบริการสาธารณสุขของประชาชนในอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานี
4. เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมของแหล่งสาธารณสุขที่เอื้อต่อการให้บริการสาธารณสุขของอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานี
5. เพื่อเสนอแนวทางให้ห้องสมุดโรงเรียนจัดบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชนในอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชาชน

ประชาชนผู้มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานีที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 450 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มหมู่บ้านจากจำนวนหมู่บ้าน 76 หมู่บ้าน ใน 6 ตำบล โดยวิธีจับฉลาก ตำบลละ 1 หมู่บ้าน ได้จำนวนหมู่บ้าน 6 หมู่บ้าน ในแต่ละหมู่บ้านกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 75 คน แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับอายุ 15-20 ปี 21-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป จำนวนระดับอายุละ 25 คน ในแต่ละระดับอายุสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพโดยอาชีพรับราชการสุ่มแบบเจาะจง ส่วนอาชีพรับจ้าง ค้าขาย เกษตรกรรม และอื่น ๆ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากจำนวนอาชีพละ 5 คน ในแต่ละอาชีพแบ่งตามเพศชายและหญิง เพศละ 3 คน และ 2 คนสลับกัน

- 1.2 หัวหน้าหน่วยงาน

หัวหน้าหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานภายในอำเภอกุตจัง จังหวัดอุตรธานี จำนวน 19 หน่วยงาน รวม 19 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับประชาชน แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 3 วิธีการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 4 ความต้องการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

2.2 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2535

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ชุดมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ตามลักษณะของข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าร้อยละ

สรุปผลจากการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสาธารณสุขของประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 10,001-30,000 บาทต่อปี มีโทรทัศน์เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับรู้ข่าวสารมากที่สุด เวลาที่ประชาชนว่างจากภารกิจประจำวันคือ ช่วงเวลาเย็น (16.00-18.00 น.) ของทุกวัน และวันที่ว่างมากที่สุดคือวันอาทิตย์

สภาพการอ่านสิ่งพิมพ์ของประชาชน พบว่าส่วนใหญ่อ่านสิ่งพิมพ์แต่นาน ๆ อ่านครั้งหนึ่ง สิ่งพิมพ์ที่ชอบอ่านคือหนังสือพิมพ์ และเรื่องที่ชอบอ่านมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป สำหรับประชาชนที่ไม่อ่านสิ่งพิมพ์ มีสาเหตุสำคัญเนื่องจากไม่มีเวลาอ่าน แต่สามารถรับรู้ข่าวสารได้จากโทรทัศน์

2. วิธีการรับสารนิเทศของประชาชน

การรับสารนิเทศทางวิทยุ ประชาชนส่วนใหญ่ฟังวิทยุเป็นบางครั้งบางคราว ช่วงเวลาที่ฟังมากที่สุดคือช่วงเวลาเช้า (04.00-10.00 น.) รายการที่ชอบฟังมากที่สุดคือรายการเพลง และรายการข่าวประจำวัน

การรับสารนิเทศทางหอกระจายข่าว ประชาชนส่วนใหญ่ฟังหอกระจายข่าวเป็นบางครั้ง โดยมีความเห็นว่าข่าวสารที่ได้รับเป็นข่าวสารที่มีประโยชน์ เพราะทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และมีความต้องการให้นำข่าวสารของทางราชการ ข่าวการเกษตรมาออกอากาศทางหอกระจายข่าว แต่สำหรับประชาชนที่ไม่สนใจฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าว มีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็น เนื่องจากข่าวสารไม่น่าสนใจ และได้ยินไม่ชัดเจน

ส่วนการดูโทรทัศน์นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ดูเมื่อมีเวลาว่าง รายการที่ชอบดูมากที่สุดตามลำดับคือรายการข่าวประจำวัน และรายการละคร สำหรับภาพยนตร์ที่หน่วยงานราชการได้นำมาฉายให้ดูนั้น ส่วนใหญ่ดูเป็นบางครั้ง

การใช้บริการ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เนื่องจากบางหมู่บ้านไม่มีที่อ่านหนังสือ และประชาชนไม่มีเวลาว่างทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการที่อ่านหนังสือ มีเพียงส่วนน้อยที่ได้ใช้บริการ เพราะทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น แต่การใช้บริการนั้นไม่แน่นอน นอกจากใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นที่อ่านหนังสือแล้ว ยังใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในหมู่บ้านด้วย

3. ความต้องการรับบริการสารนิเทศของประชาชน

ความต้องการรับบริการสารนิเทศของประชาชนมีดังนี้

3.1 ประเภทกิจกรรม

ประเภทกิจกรรมที่ประชาชนต้องการให้จัด คือ

- 3.1.1 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความรู้ที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ การเกษตร รองลงมาคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 3.1.2 จัดรายการเล่นิทานให้เด็ก
- 3.1.3 จัดหนังสือให้ยืมอ่าน โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุดคือช่วยเพิ่มพูนความรู้ รองลงมาคือเพื่อจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แต่มีประชาชนบางส่วนที่ไม่ต้องการให้จัดบริการให้ยืมอ่าน เพราะไม่ชอบอ่าน และไม่มีเวลาอ่าน
- 3.1.4 จัดฉายภาพยนตร์ให้ชม เรื่องที่ต้องการให้จัดฉายมากที่สุดคือเรื่องเกี่ยวกับการเกษตร รองลงมาคือเรื่องสุขภาพอนามัย
- 3.1.5 กิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องการให้จัดเพิ่มเติมได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมวิชาชั้นแก่เยาวชนและกลุ่มสนใจ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้าน

3.2 ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เดือนละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ 2 เดือน 1 ครั้ง

3.3 วันที่ควรจัดกิจกรรม ควรจัดในวันอาทิตย์ รองลงมาคือวันเสาร์

3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ประชาชนได้เสนอไว้มากที่สุดคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง รองลงมาคือควรจัดให้มีหนังสืออ่านทุกประเภท

4. สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ

สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ มีดังนี้

4.1 หน่วยงานที่มีบุคลากรที่ให้บริการสารนิเทศมีจำนวน 13 หน่วยงาน และหน่วยงานที่มีบุคลากรที่ให้บริการสารนิเทศมากที่สุดคือ สำนักงานอำเภอ รองลงมาคือ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

4.2 หน่วยงานส่วนใหญ่มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศแก่ประชาชน

4.3 กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รองลงมาคือประชาชนทั่วไป

4.4 หน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีปฏิทินปฏิบัติงานการให้บริการสารนิเทศ

4.5 บริการสารนิเทศที่หน่วยงานจัดให้คือ บริการข้อมูลและสารสนเทศ รองลงมาคือบริการตอบคำถาม

4.6 กิจกรรมที่หน่วยงานได้ปฏิบัติไปแล้วคือจัดกิจกรรมเสียงตามสาย และโครงการอำเภอเคลื่อนที่

4.7 แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศส่วนใหญ่ได้มาจากหน่วยงานต้นสังกัด และเงินบริจาคตามลำดับ

4.8 วัสดุการศึกษาที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีไว้บริการประชาชนได้แก่จุลสาร รองลงมาคือเอกสาร เนื้อหาที่มีบริการมากที่สุดคือเรื่องการเกษตร รองลงมาคือสุขภาพอนามัย

4.9 โสตทัศนอุปกรณ์ที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีไว้บริการ และให้ยืมได้แก่เครื่องบันทึกเสียง รองลงมาคือเครื่องฉายข้ามศีรษะ

4.10 ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงานส่วนใหญ่คือ ประชาชนมีความรู้ดีขึ้น รองลงมาคือเข้าใจการดำเนินงานของหน่วยงานมากขึ้น

4.11 ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ในการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงาน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

4.11.1 ด้านงบประมาณ งบประมาณมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ

4.11.2 ด้านบุคลากร บุคลากรมีน้อย

4.11.3 ด้านเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ ขาดเอกสารข้อมูล และวิทยากรใหม่ ๆ ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย และขาดยานพาหนะที่ใช้ในการออกให้บริการตามท้องถิ่นไกล ๆ

4.11.4 ด้านวิธีดำเนินการ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และประชาชนมีเวลาในการร่วมกิจกรรมน้อย เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ

5. แนวทางการจัดบริการสารนิเทศ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ จึงได้เสนอแนวทางการจัดบริการสารนิเทศแก่ประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของชุมชน และแหล่งสารนิเทศดังนี้

5.1 นโยบายของห้องสมุดโรงเรียนในการจัดบริการสารนิเทศแก่ประชาชน

5.1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน

5.1.2 ส่งเสริมให้ประชาชนรักการประกอบอาชีพ

5.2 กลุ่มเป้าหมาย

5.2.1 กลุ่มอาชีพต่าง ๆ

5.2.2 ประชาชนทั่วไป

5.2.3 เด็ก และเยาวชน

5.3 กิจกรรมที่จัด

5.3.1 โครงการกระเป๋าคำรู้สู้ครอบครัว

เป็นโครงการที่บริการหนังสืออ่านให้แก่ประชาชนถึงบ้าน โดยใช้กระเป๋าบรรจุหนังสือ 10 เรื่องที่ไม่ซ้ำกัน แล้วบรรณารักษ์เป็นผู้นำกระเป๋าคำรู้ไปให้แก่ครอบครัวของนักเรียนในโครงการพร้อมกับแนะนำหนังสือในกระเป๋าคำรู้เพื่อให้ทุกคนในครอบครัวเกิดความสนใจในการอ่านเมื่อครบ 1 เดือน แล้วจึงให้นักเรียนนำกระเป๋ามาเปลี่ยนคืน ครอบครัวที่อยู่ในโครงการนี้จะได้รับความรู้ และมีโอกาสฝึกทักษะในการอ่าน ป้องกันการลืมหนังสือ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนด้วย

5.3.2 โครงการนำความรู้สู่ชุมชน

เป็นโครงการที่จะบริการประชาชนในด้านข้อมูลข่าวสารความรู้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ในรูปของกิจกรรมเสริมความรู้ โดยโรงเรียนกับสำนักงานอำเภอจะร่วมมือกันจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วยนิทรรศการเสริมของจริงสำหรับประชาชน มุมชวนคิดที่จะช่วยฝึกทักษะและพัฒนาความสามารถของเด็กและเยาวชน ห้องสมุดเคลื่อนที่บริการหนังสือให้แก่เด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไปได้อ่าน เป็นการส่งเสริมพัฒนาการแสวงหาความรู้ ช่วยให้ประชาชนได้รับความรู้และประสบการณ์

5.3.3 โครงการจัดบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว

เป็นโครงการที่จัดบริการข่าวสารโดยผ่านหอกระจายข่าวที่มีอยู่ในหมู่บ้าน จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารข้อมูล โดยบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนจะคัดเลือกข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร เอกสารจากหน่วยงานต่าง ๆ นำมาสรุปเป็นข่าวหรือเรื่องราวสั้น ๆ ส่งให้ผู้อ่านข่าวประจำหมู่บ้านนำไปอ่านให้ประชาชนในหมู่บ้านของตนได้รับฟังในช่วงเวลาที่หอกระจายข่าวของหมู่บ้านจัดบริการทุกวัน

5.3.4 โครงการเผยแพร่ความรู้โดยใช้แถบบันทึกเสียง และวีดิทัศน์

เป็นการจัดบริการความรู้สู่ประชาชน โดยห้องสมุดโรงเรียนจัดหาแถบบันทึกเสียง บันทึกการวิทยุ และวีดิทัศน์บันทึกการวิทยุ โทรทัศน์ที่น่าสนใจแล้วให้นักเรียนนำไปบริการให้ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายได้ยืมไปฟังหรือดู โดยมีกำหนดระยะเวลา

อภิปรายผล

1. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสารนิเทศ

จากการศึกษาสภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสารนิเทศของประชาชนพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านการศึกษา สามารถอ่านออกเขียนได้ แต่นาน ๆ จึงจะอ่านครั้งหนึ่ง สิ่งพิมพ์ที่ประชาชนส่วนใหญ่ชอบอ่านคือหนังสือพิมพ์ และเรื่องที่อ่านคือความรู้ทั่วไป เป็นที่น่าสังเกตว่ามีประชาชนไม่อ่านสิ่งพิมพ์ถึงร้อยละ 25.33 สาเหตุสำคัญที่ไม่อ่านเพราะไม่มีเวลาว่าง แต่ก็สามารถรับข่าวสารได้จากโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของประชาชนอยู่ในระดับดี เพราะจากผลการวิจัยพบว่าประชาชนร้อยละ 83.11 มีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 10,001-30,000 บาทขึ้นไป

ผลจากการศึกษาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการรับบริการสารนิเทศ สามารถอ่านออกเขียนได้ ขณะเดียวกันก็มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสารคือโทรทัศน์ วิทยุแทป และวิทยุ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการรับสารนิเทศในปัจจุบัน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสอันดีที่ห้องสมุดโรงเรียนควรจะได้เข้าไปมีบทบาทในการจัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนตามที่กรมสามัญศึกษาได้วางแนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนมัธยมไว้ โดยมุ่งที่จะให้โรงเรียนมีบทบาทร่วมกับสมาคมผู้ช่วยเหลือ บริการชุมชนให้ได้รับประโยชน์จากโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนเพื่อชุมชน (กรมสามัญศึกษา กองการมัธยมศึกษา. 2523 : 1)

ส่วนประเภทของสิ่งพิมพ์ที่อ่านพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องความรู้ทั่วไป ส่วนความรู้ทางวิชาการนั้นไม่ได้รับ และการอ่านนั้นก็ไม่มีสม่ำเสมอ นาน ๆ จึงจะอ่านครั้งหนึ่ง และมีบางส่วนไม่อ่านสิ่งพิมพ์เลย สาเหตุสำคัญที่ไม่อ่านทั้งนี้เพราะประกอบอาชีพเกษตรกรรมจึงไม่มีเวลาว่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูทำนา เวลาว่างจึงเป็นเวลาหลังจากการ

ทำงาน คือช่วงเวลาเย็น (16.00-18.00 น.) จากผลการวิจัยนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องควรหาทางส่งเสริมให้ประชาชนได้อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น โดยจัดหาหนังสือหลาย ๆ ประเภทให้ประชาชนได้อ่านเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

2. วิธีการรับสารนิเทศของประชาชน

จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ฟังวิทยุเป็นบางครั้งบางคราว ช่วงเวลาที่รับฟังมากที่สุดเป็นช่วงเช้า (04.00-10.00 น.) ซึ่งเป็นไปได้ว่าในช่วงเช้ามีเวลาว่างก่อนจะออกจากบ้านไปทำงานจึงสามารถรับฟังวิทยุได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัญย์ ศรศิลป์ (2531 : 56) ที่ศึกษาพบว่า ช่วงเวลาที่ประชาชนสนใจฟังวิทยุมากที่สุดคือช่วงเช้า ส่วนรายการที่ประชาชนชอบฟังมากที่สุดคือ รายการเพลง รองลงมาคือรายการข่าวประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2523 : 13-15) ได้รายงานผลการสำรวจรายการวิทยุที่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2521-2522 ว่าผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลนิยมรับฟังรายการเพลงไทยสากล ข่าวจากทางราชการ ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ละคร และเพลงลูกทุ่ง ส่วนรายการที่ประชาชนนอกเขตเทศบาลชอบฟังได้แก่ เพลงลูกทุ่ง

สำหรับหอกระจายข่าวนั้น ประชาชนส่วนใหญ่นิยมฟังเพราะเห็นว่าข่าวสารนั้นมีประโยชน์ ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ช่วยให้ทราบเรื่องภายในหมู่บ้าน และท้องถิ่น เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และทำให้คนที่อ่านหนังสือไม่ได้สามารถรับข่าวสารได้ด้วย ทั้งนี้เพราะหอกระจายข่าวเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลประเภทหนึ่งที่สามารถเผยแพร่ความรู้ และกระจายข่าวสารข้อมูล หรือประกาศข่าวต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนในชนบทได้รวดเร็วทันกับเหตุการณ์ สำหรับข่าวสารที่ประชาชนต้องการให้นำออกทางหอกระจายข่าวมากที่สุดคือข่าวของทางราชการ รองลงมาคือข่าวการเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข่าวเหล่านี้มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2530 : 3-7) ที่กล่าวว่าหอกระจายข่าวเป็นเครื่องมือสื่อสารประจำหมู่บ้าน ดังนั้นข่าวสารที่นำมาออกนั้นจะต้องเป็นข่าวสารความรู้ที่น่าสนใจ ทั้งข่าวภายในตำบลและข่าวในหมู่บ้านเอง ข่าวจากวิทยุกระจายเสียง ข่าวจากหนังสือพิมพ์ และสารคดีด้านวิชาชีพ รายการธรรมะ เป็นต้น

ในด้านการรับสารนิเทศทางโทรทัศน์ จากผลการวิจัยปรากฏว่าโทรทัศน์เป็นแหล่งความรู้ข่าวสารที่สำคัญที่สุดของประชาชนในอำเภอกุดจับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวรรณรัตน์ เศรษฐกุล และคนอื่น ๆ (2530 : 15-16) ที่ได้ศึกษาการรับข่าวสารข้อมูลในชีวิตประจำวันในการวิจัยเรื่อง โครงการการศึกษาคนนอกโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาต่อเนื่อง ในชุมชนชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่ากลุ่มตัวอย่างรับข่าวสารเป็นประจำจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด

ส่วนการรับสารนิเทศทางภาพยนตร์ จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน พบว่ามีหน่วยงานที่นำภาพยนตร์เข้าไปฉายในหมู่บ้านต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์ขยายพันธุ์พืช นิคมสร้างตนเอง ห้วยหลวง และกระทรวงสาธารณสุข เรื่องที่นำไปฉายได้แก่การวางแผนครอบครัว การกินปลาดิบ พยาธิใบไม้ในตับ และการเกษตร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไปดูแต่เป็นบางครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ค่อยสะดวกในการเดินทาง เช่นบ้านอยู่ไกล และเนื้อเรื่องไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน

3. ความต้องการรับบริการสารนิเทศของประชาชน

จากการศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมจากห้องสมุดของประชาชนในอำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี พบว่าประชาชนต้องการทุกกิจกรรมที่ห้องสมุดจัด ได้แก่ การเชิญวิทยากร มาให้ความรู้ เล่านิทานให้เด็ก จัดหนังสือให้ยืมอ่าน และจัดฉายภาพยนตร์ให้ชม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีก ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพระยะสั้นและกลุ่มสนใจ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมการแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้านตามลำดับ

ความต้องการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความรู้ที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือเรื่อง การเกษตร การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสุขภาพอนามัย ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเรื่องที่ประชาชนต้องการนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตร จึงถือว่าความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการพื้นฐานอย่างหนึ่งของบุคคล ทั้งนี้เพราะทุกคนย่อมมีความต้องการสนองความพอใจทางร่างกาย ความพอใจทางสังคม และสิ่งแวดล้อม การที่จะสนองความต้องการดังกล่าวได้ก็จะต้องมีการประกอบอาชีพที่มั่นคง และทางหนึ่งที่จะช่วยก็คือการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพของตนโดยอาศัยแหล่งความรู้จากหลายทาง วิทยากรซึ่งเป็นบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ จนมีความชำนาญหรือรอบรู้ในงานนั้น ๆ มากพอที่จะให้สารนิเทศแก่ผู้อื่นได้ก็เป็นทางหนึ่งที่ประชาชนต้องการ

ด้านกิจกรรมเล่านิทานให้เด็กฟังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ส่วนใหญ่เห็นว่านิทานทำให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน นิทานเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์เพราะช่วยในการเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็ก คือฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจ อิริยาบถของตนเอง ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพิ่มพูนความรู้จากการฟัง ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา เด็กรู้จักคำมากขึ้น รู้จักเก็บใจความและเนื้อเรื่อง ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง และช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกจากแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้สามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออก และสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

ส่วนความต้องการจัดหนังสือให้ยืมอ่าน เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ประชาชนต้องการ เพราะประชาชนเห็นประโยชน์จากการอ่าน คือช่วยเพิ่มพูนความรู้ และเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งหลายหน่วยงานก็ได้จัดบริการนี้แล้ว เช่น กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เห็นความจำเป็นในการส่งเสริมการศึกษาให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ เป็นทางนำไปสู่ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น กรมพัฒนาชุมชนเห็นความสำคัญของห้องสมุดชุมชนว่าเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญของประชาชน เป็นการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนแบบไม่เป็นชั้นเรียน จึงได้กำหนดให้มีโครงการห้องสมุดชุมชนขึ้น (กรมพัฒนาชุมชน กองวิจัยและประเมินผล. 2525 : 1) นอกจากนี้ยังมีโครงการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดให้แก่ประชาชนอีก เช่น โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับชุมชนในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของภาค วิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โครงการวรรณกรรมนิทรรศน์สำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และโครงการสู่ชนบทสำหรับคุณหนู ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม เป็นต้น (นิยม เชยกิจวงศ์. 2529 : 10-12)

สำหรับประชาชนที่ต้องการกิจกรรมจัดฉายภาพยนตร์ให้ชมนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาพยนตร์มีคุณลักษณะที่พิเศษกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ สามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้ดี ภาพยนตร์ประกอบด้วยภาพที่เคลื่อนไหว และมีเสียงเหมือนชีวิตจริง กระบวนการผลิตอาศัยเทคนิค และศิลปะสูง ไม่จำกัดระดับความรู้ของผู้รับสาร ภาพยนตร์แตกต่างไปจากนวนิยายในหนังสือ เพราะคนอ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถรู้เรื่องได้ หากดำเนินการสร้างภาพยนตร์อย่างมีประสิทธิภาพแล้วสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ชมได้มากกว่าสื่ออื่น ๆ เพราะมีบทบาทที่ชวนติดตาม มีจุดสุดยอดที่ประทับใจ โดยที่สื่อภาพยนตร์ไม่จำกัดความรู้ของผู้ชม ดังนั้นจึงสามารถเข้ากับกลุ่มมวลชนในชนบททางไกลความเจริญได้อย่างดี ซึ่งนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังสามารถสอดแทรกทัศนคติความรู้ด้านต่าง ๆ ได้อีกด้วย เช่น ภาพยนตร์พระราชกรณียกิจ ภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า ภาพยนตร์แนะนำอาชีพแก่เกษตรกร ภาพยนตร์การวางแผนครอบครัว (นพดล วรรณาคม. 2527 : 24-26) ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์ที่ประชาชนต้องการให้จัดฉายให้ชมคือ ความรู้เรื่องการเกษตร สุขภาพอนามัย และการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามลำดับ

กิจกรรมอื่น ๆ ที่ประชาชนต้องการให้จัดเพิ่มเติมได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพแก่เยาวชน และกลุ่มสนใจ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมการแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อหมดฤดูทำนาแล้วจึงว่างงาน ดังนั้นจึงต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพ เพื่อช่วยเสริมรายได้ให้ครอบครัว ส่วนการอ่านก็เป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ เช่น ฮาฟเนอร์ (Hafner. 1967 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านในด้านการดำรงชีวิตว่า

การอ่านจะช่วยได้เป็นอย่างดี เพราะการอ่านเป็นการสร้างประสบการณ์พื้นฐานที่ช่วยให้คนรู้จักแก้ปัญหาเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข สำหรับกิจกรรมการแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้านนั้น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ประชาชนต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่เล็งเห็นคุณค่าของกิจกรรมกีฬา และการพลศึกษาในการที่จะช่วยให้ประชาชนในชาติมีสุขภาพอนามัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งช่วยให้ความเพลิดเพลิน และลดความกดดันทางด้านจิตใจได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้อย่างชัดเจนในด้านการสนับสนุนของรัฐบาลในหลักการจากนโยบายในแผนพัฒนาประเทศ 5 ปี ระยะเวลาที่ 4 (2520-2524) และระยะเวลาที่ 5 (2525-2529) ในการที่จะส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของเยาวชนและประชาชนในประเทศ โดยจัดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกีฬาของประชาชนดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเล่นกีฬาให้มากยิ่งขึ้น โดยจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกในรูปของสวน สนามกีฬาและอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้บริการ (ชลสิทธิ์ พัดโนทัย. 2527 : 61-65) สำหรับระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนั้น ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นเดือนละ 1 ครั้ง และวันที่จัดควรเป็นวันอาทิตย์เพราะตรงกับวันหยุดซึ่งสะดวกทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ

4. สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ

จากผลการวิจัยพบว่า การให้บริการสารนิเทศของหน่วยงานในอำเภอทุกฉบับนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร เพราะงบประมาณมีน้อย ถึงแม้จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดก็ตาม แต่ก็ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชน ทำให้มีผลกระทบรวมไปถึงการขาดเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ ขาดเอกสารข้อมูลวิทยากรใหม่ ๆ ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย และขาดยานพาหนะในการออกให้บริการตามท้องที่ไกล ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดบริการสารนิเทศทั้งสิ้น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ ดังนั้นในการจัดบริการสารนิเทศให้สัมฤทธิ์ผล หน่วยงานต่าง ๆ จึงควรมีการร่วมมือกัน 3 ด้าน คือ ร่วมนโยบาย หมายถึง แนวปฏิบัติว่าจะร่วมกันปฏิบัติอย่างไร ร่วมด้านทรัพยากร และร่วมในกระบวนการว่าจะทำประการใดบ้าง (บรรจง ชูสกุลชาติ. 2531 : 55)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็นบางประการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับงานอันก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการอ่าน และเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ประชาชนดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมการศึกษาออกโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพราะไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ส่วนที่มีอยู่ก็ชำรุดไม่สามารถเข้าไปใช้ได้ ถ้าหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบ

ด้านนี้จะพิจารณาวางแผนหาแนวทางการจัดบริการ เพื่อส่งเสริมการอ่านให้มากยิ่งขึ้น โดยพัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ชำรุดให้ใช้งานได้เพื่อเป็นแหล่งบริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ส่วนหมู่บ้านที่ไม่มีก็ควรจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้นใหม่ และถ้าเป็นไปได้ควรจัดสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารหรือนิตยสารไปให้ชาวบ้านได้อ่านเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์อีก เพราะจากการวิจัยได้พบว่าประชาชนชอบอ่านวารสารหรือนิตยสารมากกว่าหนังสือพิมพ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาหลายด้าน ทั้งเรื่องของสภาพ วิธีการ และความต้องการในการรับบริการสารนิเทศของประชาชน ทั้งยังใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การศึกษาเป็นไปอย่างกว้าง ๆ ถ้าจะมีการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะแต่ละด้านตามความเหมาะสม คือ

1. ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการรับข่าวสารข้อมูลจากโทรทัศน์
2. ศึกษาเปรียบเทียบความสนใจ และความต้องการในการอ่านของชาวบ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและที่ไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

11530174038

บรรณานุกรม

- กฤษณา บุตรปาละ. สภาพการอ่านความสนใจและความต้องการในการอ่านของชาวชนบท
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือการจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : กอง
พัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2532.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพฯ :
กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530.
- _____. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี. ประมวลประสบการณ์โครงการณรงค์
เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ. อุดรธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอุดรธานี,
2530.
- _____. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี. แผนปฏิบัติการ 2534. อุดรธานี :
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอุดรธานี, 2534.
- กุดจับประชาสรรค์, โรงเรียน. ฉลองครบรอบ 12 ปี โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ (2518-
2530). อุดรธานี : โรงพิมพ์นเรศวร, 2530.
- คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน, สำนักงาน. คู่มือหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน. นนทบุรี :
สาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี, 2530.
- เจริญ จันทลักษณ์. "สารนิเทศกับการพัฒนาบุคคลและชุมชน," ห้องสมุด. 29(1) : 35-38 ;
มกราคม-มีนาคม 2528.
- จากรุวรรณ สิทธิโสภณ. หลักการบริหารและจัดการห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประเมษฐ์
การพิมพ์, 2527.
- ชลัทธน์ พัฒนไทย์. "การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกีฬา
และสุขภาพ," สุขศึกษา-พลศึกษา-สันทนาการ. 10(1) : 61-65 ; มกราคม 2527.
- ธนิศ บุญประเสริฐ. การศึกษาความสนใจของประชาชนที่รับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
ช่อง 11. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ธราทิพย์ เลิศศรี. การศึกษารูปแบบที่จูงใจให้ประชาชนในชนบทไทยสนใจการอ่านหนังสือ
ในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

- นงลักษณ์ ไม่น่ายกกิจ. "บริการสนเทศ : ความหมายและประเภท," บรรณาธิกรณศาสตร์. 3(1) : 26-33 ; มกราคม 2526
- นภดล วรธนาคม. "บทบาทภาพยนตร์ต่อการศึกษาและการพัฒนา," จันทร์เกษม. 177 : 24-26 ; มีนาคม-เมษายน 2527.
- นิยม เขยกิจวงษ์. การศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. การจัดและการใช้บริการสารนิเทศ. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. "แนวคิดและวิธีการร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน ในการจัดการศึกษานอกระบบ : ทักษะของผู้บริหารการศึกษา," ใน รวมบทความการศึกษา นอกโรงเรียน เล่ม 7. หน้า 51-59. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531.
- เปรมวดี รอดแพทย์. "บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) ในการสนับสนุนนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาลและของกระทรวงศึกษาธิการ," ใน แนวดำเนินงานโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.). หน้า 8-14. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ (สคศ.) กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- ศก้า บุญเรือง. เอกสารคำสอนวิชาแนะแนว 301 การแนะแนวเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.
- พงศ์พันธ์ สุนทรชัย. การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อชุมชนชนบท : วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและหอกระจายข่าวในกรณีจังหวัดหนองคาย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- พัฒนาชุมชน, กรม. รายงานการวิจัยการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อห้องสมุดชุมชน. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและประเมินผล กรมพัฒนาชุมชน, 2525.
- แมนมาส ชวลิต. ระบบสารนิเทศแห่งชาติหรือระบบสารนิเทศภายในประเทศ. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2520.
- . "สารนิเทศและสารนิเทศศาสตร์," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-38. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

- ยุพิน เตชะมณี และคนอื่น ๆ. "การศึกษาความต้องการรับความรู้ทางวิชาการและความคิดเห็น
ของประชากรในชนบทที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เทป,"
บรรณารักษศาสตร์ มช. 9(1) : 1-23 ; ธันวาคม 2533.
- สงบ แสงบำรุง. "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแหล่งหล่อหลอมสำนักทางการเมืองในรูปแบบ
การจัดการศึกษานอกระบบ," ใน การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมรวมบทความการศึกษา
นอกโรงเรียนเล่ม 4 พ.ศ.2525. หน้า 22-26. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525.
- สุกัญญา ตันติกุลยาภรณ์. ความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองภูเก็ต. ปรินทูนินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สุรพล ฤกษ์สำเร็จ. สภาพการอ่านของชาวบ้านใหม่ ตำบลไผ่กองดิน อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
สุพรรณบุรี. ปรินทูนินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- อุตรธานี. อำเภอภูดัจจับ. บรรยายสรุปประจำปี 2534. อุตรธานี : สำนักงานอำเภอภูดัจจับ,
2534.
- _____ . แผนปฏิบัติงานประจำปี 2530. อุตรธานี : สำนักงานอำเภอภูดัจจับ, 2530.
- Ahmad, Mushtag. An Evaluation of Reading Materials for New Literates
and Study of Their Reading Needs and Interests. Jamia Millia :
Training and Productive Center, 1958.
- American Library Association. The ALA Glossary of Library and Infor-
mation Science. Chicago : American Library Association, 1983.
- Habeeb, Rakan Abdulkareem. The Role of The Saudi Broadcasting System
in the Utilization of the Classical Form of the Arabic Language
in Preserving Culture. Wayne State University, 1985.
- Hafner, Lawrence E. Improving Reading in the Secondary School. New
York : Macmillan, 1967.
- Harrod, Leonard Montague. Harrod's Librarians' Glossary of Terms Used
in Librarianship, Documentation and the Book Crafts and Reference
Book. Aldershot : Gower, 1990.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for
Research Activities," Educational and Psychological Measurement.
3 : 607-610 ; Autumn, 1970.
- Morris, Jacquelyn M. and Elizabeth A. Elkins. Library Searching :
Resources and Strategies : with Examples from the Environment
Science. New York : Jeffrey Norton, 1978.

Sadsad, Gleria Tabier. Mass Media Habits of Rural People in Philippine Municipality, Unpublished Master's Thesis. Los Banos : University of Philippines, 1977.

Schramm, Wilbur and Donal E. Robert. The Process and Effects of the Mass Communication. Revised ed. California : Stanford, 1971.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007๗0253

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2535

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน นายอำเภอ กุดจับ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรัชณี พลายวิเคราะห์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา
นิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพที่เอื้อต่อการจัดบริการสารนิเทศในอำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

ศ.ดร.สมถวิล รัตตากร ประธาน

ผศ.สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน และประชาชนในอำเภอ
กุดจับ จังหวัดอุดรธานี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
ปริญญาพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ อต 1416/610

ที่ว่าการอำเภอกุตุจับ

หมู่ที่ 1 ต.เมืองเพี้ย อต 41250

1 กุมภาพันธ์ 2535

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

ด้ายนางสาวรัชนี พลายวิเคราะห์ นิสิตระดับปริญญาโท เอกบรรณารักษศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการ
ศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการศึกษาสภาพที่เอื้อต่อการจัดบริการสารนิเทศในอำเภอ
กุตุจับ จังหวัดอุตรธานี

อำเภอกุตุจับ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ผู้เขียนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายคณิง มีพรหม)

ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง 6) รักษาราชการแทน

นายอำเภอกุตุจับ

สำนักงานอำเภอ

โทร. (042) 243375

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1

เรื่อง การศึกษาสภาพที่เอื้อต่อการจัดบริการสาธารณสุขในอำเภอภูตจ๊ับ จังหวัดอุตรธานี

สัมภาษณ์ ณ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย/ตรอก.....
 ถนน.....ชื่อบ้าน.....ตำบล.....
 อำเภอภูตจ๊ับ จังหวัดอุตรธานี

วันที่สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา.....น. สิ้นสุด.....น.

รวมเวลาสัมภาษณ์.....ชั่วโมง.....นาที

คำชี้แจงในการกรอกแบบสัมภาษณ์

1. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ ( ) ของคำตอบที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ในคำถามแต่ละข้อ เพียงอย่างเดียว ยกเว้นคำถามที่ระบุว่าตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ
2. ในกรณีที่คำตอบเป็นอย่างอื่น ก็ให้ระบุคำตอบที่เพิ่มเติมไว้ภายใต้คำถามนั้น ๆ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ ( ) นั้นด้วย
3. คำถามหรือคำตอบบางข้อเป็นของผู้สัมภาษณ์บางกลุ่ม บางคำถามและคำตอบมีคำสั่งให้ข้ามไปถามข้อใดให้ฟังสังเกตด้วย

สารบัญ

รายการสัมภาษณ์

- ก. ข้อมูลส่วนตัว
- ข. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการรับบริการสาธารณสุข
- ค. วิธีการรับสาธารณสุข
- ง. ความต้องการรับบริการสาธารณสุข

ก. ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ   ( ) ชาย
                              ( ) หญิง
2. อายุ   ( ) 15 - 20 ปี
                              ( ) 21 - 35 ปี
                              ( ) 36 ปีขึ้นไป
3. อาชีพ   ( ) รับราชการ
                              ( ) รับจ้าง
                              ( ) ค้าขาย
                              ( ) เกษตรกรรม
                              ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

ข. สภาพความพร้อมส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรับบริการสาธารณสุข

4. ระดับการศึกษา   ( ) ไม่ได้เรียน
                              ( ) ประถมศึกษาปีที่ 1-4
                              ( ) ประถมศึกษาปีที่ 5-7
                              ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น
                              ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย
                              ( ) ปวช. หรือเทียบเท่า
                              ( ) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
                              ( ) ปริญญาตรี
                              ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....
5. รายได้เดือนและประมาณ.....บาท หรือ ปีละประมาณ.....บาท
6. บ้านของท่านมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการรับข่าวสารต่อไปนี้หรือไม่
วิทยุ	( )	มี	( )	ไม่มี
วิทยุเทป	( )	มี	( )	ไม่มี
โทรทัศน์	( )	มี	( )	ไม่มี
เครื่องเล่นวีดิทัศน์	( )	มี	( )	ไม่มี

7. ช่วงเวลาที่ท่านว่างจากภารกิจประจำวัน คือ.....
8. ใน 1 สัปดาห์ ท่านมีเวลาว่างวันไหนมากที่สุด.....
9. โดยปกติในแต่ละวัน ท่านได้อ่านสิ่งพิมพ์ (เช่น หนังสือ, หนังสือพิมพ์, วารสารหรือนิตยสารต่าง ๆ) หรือไม่
- อ่านเป็นประจำทุกวัน
 นาน ๆ อ่านครั้งหนึ่ง
 อื่น ๆ (ระบุ).....
 ไม่อ่าน
- } (ข้ามไปข้อ 12)
10. สาเหตุที่ท่านไม่อ่านเพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- อ่านไม่ออก
 ไม่ชอบอ่าน
 ไม่มีเวลาอ่าน
 สายตาไม่ดี
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
11. ถ้าไม่อ่าน ท่านได้รับความรู้หรือข่าวสารจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- วิทยุ
 โทรทัศน์
 หอกระจายข่าว
 ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู
 อื่น ๆ (ระบุ).....
12. สิ่งพิมพ์ที่ท่านชอบอ่านคือ
- หนังสือ
 หนังสือพิมพ์
 วารสารหรือนิตยสาร
 อื่น ๆ (ระบุ).....
13. เรื่องที่ท่านชอบอ่าน เป็นเรื่องประเภทใด.....

ค. วิธีการรับสารนิเทศ

14. ท่านฟังวิทยุหรือไม่

- ( ) ฟัง
 ( ) ไม่ฟัง (ข้ามไปข้อ 18)

15. ท่านฟังอย่างไร

- ( ) ฟังเป็นประจำตลอดวัน
 ( ) ฟังบางเรื่องจนจบรายการ
 ( ) ฟังเป็นบางครั้งบางคราว
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

16. ส่วนใหญ่ที่ท่านฟังวิทยุเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) เช้า (04.00 - 10.00 น.)
 ( ) กลางวัน (11.00 - 14.00 น.)
 ( ) เย็น (15.00 - 18.00 น.)
 ( ) ค่ำ (19.00 - 20.00 น.)
 ( ) ดึก (21.00 น. เป็นต้นไป)
 ( ) ไม่แน่นอน

17. รายการที่ท่านชอบฟังคือ.....

18. เมื่อมีรายการจากหอกระจายข่าว ท่านจะ

- ( ) ฟังทุกครั้ง
 ( ) ฟังเป็นบางครั้ง
 ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

19. ข่าวสารที่ท่านได้รับจากหอกระจายข่าวมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของท่านหรือไม่

- ( ) มี เพราะ.....
 ( ) ไม่มี เพราะ.....

20. ข่าวสารที่ท่านต้องการให้นำออกอากาศทางหอกระจายข่าว คือ.....

21. ท่านดูโทรทัศน์หรือไม่

- ( ) ดู
 ( ) ไม่ดู (ข้ามไปข้อ 24)

22. ท่านใช้เวลาใดในการดูโทรทัศน์

- ( ) ทุกเวลาที่ว่าง
- ( ) เฉพาะวันหยุดราชการ
- ( ) เมื่อมีรายการที่น่าสนใจ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

23. รายการโทรทัศน์ที่ท่านชอบคือ.....

24. ท่านเคยดูภาพยนตร์ที่หาเวียงานต่าง ๆ นำมาฉายหรือไม่

- ( ) ดูทุกครั้ง
- ( ) ดูเป็นบางครั้ง
- ( ) ไม่เคยดู

25. ท่านเคยไปอ่านหนังสือที่ท่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรือไม่

- ( ) เคย เพราะ.....
- ( ) ไม่เคย เพราะ.....

26. ท่านอ่านหนังสือที่ท่านหนังสือประจำหมู่บ้านบ่อยเพียงใด

- ( ) ทุกวัน
- ( ) 2-3 วันครั้ง
- ( ) สัปดาห์ละครั้ง
- ( ) ไร่มั่นนอน
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

27. นอกจากอ่านหนังสือแล้ว ท่านทำกิจกรรมอะไรอีกบ้างที่ท่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อทำกิจกรรมของหมู่บ้าน
- ( ) พักผ่อนหย่อนใจ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

ง. ความต้องการรับบริการสาธารณสุข

การจัดกิจกรรม

28. ถ้าห้องสมุดจะจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชากรให้หมู่บ้าน ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมอะไรบ้าง

28.1 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ

ต้องการ

ถ้าต้องการ ท่านคิดว่าควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องประเภทใด
(ตอบได้ไม่เกิน 3 ข้อ)

1).....

2).....

3).....

ไม่ต้องการ

28.2 จัดรายการเล่นนิทานให้เด็ก ๆ

ต้องการ

ไม่ต้องการ

28.3 จัดหนังสือให้ยืมอ่าน

ต้องการ เพราะ.....

ไม่ต้องการ เพราะ.....

28.4 จัดฉายภาพยนตร์ให้ชม

ต้องการ

ถ้าต้องการ เรื่องที่ท่านต้องการให้นำมาฉายเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร.....

ไม่ต้องการ

28.5 กิจกรรมที่ท่านต้องการให้จัดเพิ่มเติมคือ.....

29. ท่านคิดว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้

เดือนละครั้ง

สองเดือนครั้ง

สามเดือนครั้ง

อื่น ๆ (ระบุ).....

30. การมาจัดกิจกรรม ควรจัดในวันใด

วันเสาร์

วันอาทิตย์

อื่น ๆ (ระบุ).....

31. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2

เรื่อง การศึกษาสภาพที่เอื้อต่อการจัดบริการสารนิเทศในอำเภอภูผาจำป จังหัดอุดรธานี

- ชื่อหน่วยงาน.....
1. ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
  2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการให้บริการสารนิเทศมีหรือไม่..... (ถ้ามี) มีจำนวน.....คน
  3. หน่วยงานนี้มีนโยบายการให้บริการสารนิเทศแก่ประชาชนหรือไม่.....
  4. กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศของหน่วยงานนี้คือ.....
  5. หน่วยงานนี้มีปฏิทินการให้บริการสารนิเทศประจำปี 2534 หรือไม่.....
  6. บริการสารนิเทศที่จัดให้แก่ประชาชนในปี พ.ศ. 2534 ได้แก่
    - 1).....
    - 2).....
    - 3).....
  7. กิจกรรมที่หน่วยงานนี้ได้ปฏิบัติไปแล้ว และกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ ได้แก่
    - 1).....จำนวน.....ครั้ง
    - 2).....จำนวน.....ครั้ง
    - 3).....จำนวน.....ครั้ง
  8. งบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนได้มาจาก.....
  9. ในหน่วยงานนี้มีวัสดุการศึกษาสำหรับบริการประชาชนคือ..... เป็นเรื่องเกี่ยวกับ.....
  10. ในหน่วยงานนี้มีวัสดุทัศนอุปกรณ์ต่อไปหรือไม่

ประเภทของ วัสดุทัศนอุปกรณ์	มีจำนวน	ไม่มี
1. เครื่องบันทึกเสียง	(เครื่อง)	
2. เครื่องเล่นเทปวีดิทัศน์	(เครื่อง)	
3. เครื่องฉายสไลด์	(เครื่อง)	
4. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	(เครื่อง)	
5. เครื่องฉายภาพยนตร์	(เครื่อง)	
6. เครื่องฉายประเภทอื่น ๆ (โปรดระบุ)	(เครื่อง)	

- วัสดุชนิดใดบ้างที่บริการให้ยืม.....
11. ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหน่วยงานนี้คือ.....
12. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงานนี้คือ
- ด้านงบประมาณ.....
- ด้านบุคลากร.....
- ด้านเอกสารและวัสดุอุปกรณ์.....
- ด้านวิธีดำเนินการ.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาว ริชนี	ชื่อสกุล พลายวิเศษะห์
เกิด วันที่ 7 เดือน พฤษภาคม	พุทธศักราช 2503
สถานที่เกิด	อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี 41250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี 41250
	โทรศัพท์ 042-291225
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ป.กศ.สูง (วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิชาโทภาษาอังกฤษ) จากวิทยาลัยครู อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2529	ศษ.บ. (บริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

การศึกษาสภาพที่เอื้อต่อการจัดบริการสาธารณสุข
ในอำเภอภูผาจำป จังหัดอุดรธานี

บทคัดย่อ
ของ
รัชนี นลายุวิเคราะห

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ธันวาคม 2536

การใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เนื่องจากบางหมู่บ้านไม่มีที่อ่านหนังสือ และประชาชนไม่มีเวลาว่าง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการที่อ่านหนังสือ มีเพียงส่วนน้อยที่ได้ใช้บริการเพราะทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น แต่การใช้บริการนั้นไม่แน่นอน นอกจากใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นที่อ่านหนังสือแล้ว ยังใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในหมู่บ้านด้วย

3. ความต้องการรับบริการสารนิเทศของประชาชน พบว่าประชาชนต้องการให้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จัดรายการเล่านิทานให้เด็ก จัดหนังสือให้ยืมอ่าน และจัดฉายภาพยนตร์ให้ชม นอกจากกิจกรรมเหล่านี้แล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องการให้จัดเพิ่มได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพแก่เยาวชนและกลุ่มสนใจ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมแข่งขันกีฬาประจำหมู่บ้าน เป็นต้น โดยจัดเดือนละครั้ง และควรจัดในวันอาทิตย์ ก่อนจัดกิจกรรมควรมีการประชุมปรึกษาหารือทุกครึ่ง

4. สภาพความพร้อมของแหล่งสารนิเทศที่เอื้อต่อการให้บริการสารนิเทศ พบว่ามีหน่วยงานที่ให้บริการสารนิเทศจำนวน 13 หน่วยงาน หน่วยงานที่มีบุคลากรให้บริการสารนิเทศมากที่สุดคือสำนักงานอำเภอ กลุ่มเป้าหมายในการให้บริการสารนิเทศส่วนใหญ่คือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รองลงมาคือกลุ่มประชาชนทั่วไป บริการสารนิเทศที่จัดส่วนใหญ่คือบริการด้านเอกสารข้อมูล รองลงมาคือบริการตอบคำถาม เอกสารที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีไว้บริการประชาชนคือจุลสาร เนื้อหาที่มีบริการมากที่สุดคือเรื่องการเกษตร และสุขภาพอนามัย โสตทัศนอุปกรณ์ที่หน่วยงานส่วนใหญ่มีไว้บริการและให้ยืมได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องฉายข้ามศีรษะ ในการจัดบริการสารนิเทศของหน่วยงานทำให้ประชาชนได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และเข้าใจการดำเนินงานของหน่วยงานมากขึ้น แต่มีปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ บุคลากรมีน้อย ขาดเอกสารและอุปกรณ์ที่ทันสมัย และไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร

5. แนวทางการจัดบริการสารนิเทศให้แก่ประชาชนเป็นโครงการ 4 โครงการคือโครงการกระเปาะความรู้สู่ครอบครัว เป็นบริการหนังสืออ่านให้แก่ประชาชนถึงบ้าน โครงการนำความรู้สู่ชนบทเป็นโครงการที่บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในรูปของกิจกรรมเสริมความรู้ โดยโรงเรียนร่วมกับสำนักงานอำเภอเป็นผู้จัด โครงการจัดบริการข่าวสารทางหอกระจายข่าว เป็นบริการข่าวสารโดยผ่านหอกระจายข่าว มีบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกข่าวสารแล้วสรุปเป็นเรื่องราวสั้น ๆ นำไปส่งให้ผู้อ่านข่าวประจำหมู่บ้านเป็นผู้อ่านให้ประชาชนฟัง และโครงการเผยแพร่ความรู้โดยใช้แถบบันทึกเสียงและวีดิทัศน์ เป็นการบริการความรู้โดยห้องสมุดโรงเรียนบันทึกรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่น่าสนใจไว้ให้ประชาชนได้ยืมไปฟังหรือดูที่บ้าน

A STUDY OF STATES CONDUCIVE TO TO INFORMATION SERVICES PROVISION
IN AMPHOE KUT CHAP, CHANGWAT UDON THANI

AN ABSTRACT

BY

RATCHANEE PLAIVICROW

Presented in partial fulfillment of the requirments for the
Master of Education degree in Library Sciences at
Srinakharinwirot University

December 1993

The purposes of this research were to study the personal readiness situations that supported the information service, the methods of receiving the informations and the people's need in receiving the informations in Amphoe Kut Chap, Changwat Udon Thani. The research was about the readiness of the information resources which was available for giving the service. It is good for this study to offer a better way to a library in providing this service to people in Kut Chap as well.

There were two groups of samples in this study. The first group was 450 persons in Amphoe Kut Chap, Changwat Udon Thani who were over fifteen years old from stratified random sampling. The second group consisted of nineteen heads of government officials who were responsible for providing the services in Amphoe Kut Chap, Changwat Udon Thani.

Two sets of interviews were used in this study. One of interview was used with the villagers and the other was used with the heads of the government officials. The percentage method was used in analyzing the data.

The results of this research are as the followings:

1. For the personal readiness in getting the information, the study revealed that most people graduated from elementary school. Their average incomes were 10,001-30,000 Baht per year. Television was applied as the facility to receive the information. Their leisure time was four to six p.m. Sunday was their free day. Most people sometimes read printed materials. Newspaper were read most, especially in general knowledge column. Some people did not read because they did not have enough time to read but they got the information by television.

2. The methods of receiving the information were as the followings.

First, they listened to the radio from four to ten a.m. The programs they liked most were the songs and the daily news.

Second, they listened to the news from a broadcasting stations in their villages. Most villagers seldom listened to it, they believed that the news were very useful and make them up-to-date. They could increase their knowledge. They want the government information especially about agriculture. Some people who didn't get the news from the stations, blamed that the news were useless and not interesting. Also the sound from the stations was not loud enough for them to hear.

By watching television, most people watch it on their free time. The program they liked most was the daily news and they sometimes was provided from the government offices.

For communities newspaper service, this service was not available for some communities and the people did not have time to get the service. The area where provided newspaper service was also applied as relaxed place for villagers in the communities.

3. The needs in receiving the information service. The study revealed that most people would like to invite the experts to give them knowledge. They also needed the tale-telling programs, the book and the movies for children. Besides, they wanted vocational activities such as reading activities, a sport contest for the young and interested groups. Any of these activities should be performed once a month on Sunday. Public relations should be presented in advance for each activitie.

4. The readiness of the information resources which was available for giving the service. The study revealed that there were thirteen offices which were ready to offer the services. Most member of the officers were in the Amphoe offices. The target in getting the service was the group of different professions. The other group was the laymen. One of the service was the supply printed information materials. The other was the reference service. The printed information materials were the phamphlets. The subjects in the phamphets were agriculture and personal hygiene. The audio-visual

equipments were also provided in form of the tape recorders and the over-head projectors. The service could increase their knowledge and encourage a better understanding of the organizing of the government offices but the problems were the budget which was not sufficient, numbers of government personnel, up-to-date printed materials and equipment were not enough and the service were not cooperated by people.

5. Four projects were proposed to guide the information service. The first one was the Knowledge Box to the family which was the reading service to people at their houses. The second one was the Knowledge to the Community which was the service to people in the form of the supporting activity provided by the cooperation between the schools and the government offices. The third one was provided through the broadcasting station. The librarians selected and concluded the information and sent it to people in the communities to read. The last one was the Knowledge by tape recordings and vedio recordings. The libraries provided tape recordings and vedio recordings for people to borrow, to listen and to read at home.